

**UNIVERSITATEA DE STUDII POLITICE ȘI ECONOMICE EUROPENE
„CONSTANTIN STERE”**

Cu titlu de manuscris

C.Z.U.: 347.952(043.2)

BĂNĂRESCU ANATOLIE

**REFLECȚII ANALITICE PRIVIND INCIDENTELE ÎN
EXECUTAREA SILITĂ A HOTĂRÂRILOR JUDECĂTOREȘTI ÎN
MATERIE CIVILĂ**

PROFILUL 553 – Drept privat

SPECIALITATEA: 553.03 – Drept procesual civil

Rezumatul tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2019

Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei Drept Privat a Facultății de Drept a Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”

Conducător științific:

COJOCARI Eugenia, doctor habilitat în drept, profesor universitar

Referenți oficiali:

1. **BĂIEȘU Aurel**, doctor habilitat în drept, profesor universitar,
Universitatea de Studii Europene din Moldova
2. **CREȚU Vasile**, doctor în drept, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova

Consiliul științific specializat a fost aprobat prin Decizia Consiliului de Conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare nr. 4 din 09 iulie 2019 în următoarea componență:

1. **COJOCARU Violeta**, *președinte*, doctor habilitat în drept, profesor universitar
2. **CHISARI-RURAK Aliona**, *secretar științific*, doctor în drept, conferențiar universitar
3. **BOSTAN Ionel**, doctor în drept, profesor universitar
4. **BOIȘTEANU Eduard**, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar
5. **MIHALACHE Iurie**, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar
6. **PRISAC Alexandru**, doctor în drept, conferențiar universitar

Susținerea tezei va avea loc pe data de 16 noiembrie 2019, ora 11.00, în ședința Consiliului științific specializat D 553.03-99 din cadrul Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” (bl. Ștefan cel Mare și Sfânt, 200, sala 600, mun. Chișinău, MD-2009, Republica Moldova).

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, la Biblioteca Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” și pe pagina Web a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, <http://www.cnaa.md>.

Rezumatul a fost expedit la 15 octombrie 2019.

Secretar științific al Consiliului științific specializat,

CHISARI-RURAK Aliona, doctor în drept, conferențiar universitar _____

Conducător științific,

COJOCARI Eugenia, doctor habilitat în drept, profesor universitar _____

Autor:

BĂNĂRESCU Anatolie _____

© BĂNĂRESCU Anatolie, 2019

CUPRINS

Reperle conceptuale ale cercetării.....	4
Conținutul tezei.....	9
Concluzii generale și recomandări.....	22
Bibliografie.....	29
Lista publicațiilor autorului la tema tezei.....	30
Adnotare (în limbile română, rusă și engleză).....	32

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei abordate

Tendențele actuale de realizare a reformelor în domeniul justiției nu și-ar putea atinge scopurile scontate dacă promotorii acestora nu ar lua în seamă și problemele ce apar la etapa de executare silită, deoarece pentru justițiabil nu este suficient să obțină o hotărâre echitabilă din partea instanțelor judecătorești, dar mai este necesar ca aceste acte de dispoziții învestite cu formulă executorie să fie aduse la îndeplinire în mod corespunzător și în termene rezonabile.

Analizând diversitatea motivelor care afectează rezonabilitatea termenelor de executare a hotărârilor judecătorești în materie civilă s-a constatat că un loc important revine dificultăților pe care le întâmpină executorii judecătorești la realizarea diferitor incidente procedurale în activitatea execuțională, precum și obscurităților strecurate în legislație, care prin esența lor creează o incertitudine juridică privind aplicarea corectă a legislației execuționale în materie de incidente procedurale.

Studiind suportul doctrinar național în materia incidentelor procedurale ce apar în practică s-a stabilit că această problemă până la etapa actuală nu a fost supusă unor studii detaliate, iar articolele analitice relevante axate pe unele aspecte ale tematicii investigate nu acoperă pe deplin acel vid teoretic și metodologic necesar activității execuționale pentru identificarea finalităților juridice ale fiecărui incident în raport cu realitățile practice.

După cum susține autorul român Ioan Leș, „eficiența executării silite depinde de doi factori extrem de importanți: unul legislativ și altul instituțional” [15] (opinie pe care o agreăm). Este evident că acești factori își găsesc aplicabilitate în activitatea execuțională din Republica Moldova, deoarece, raportându-i la prevederile Codului de executare, lesne se observă că diversitatea modificărilor și a completărilor operate în respectivul cod de la momentul adoptării și până în prezent creează o instabilitate în aplicarea corectă a dispozițiilor legale, generând astfel diferite dificultăți în activitatea de executare silită.

Prin valoarea sa analitică, prezentul studiu constituie o primă încercare întreprinsă în doctrina națională de a elucida unele dintre cele mai stringente probleme întâlnite în materia incidentelor procedurale desprinse din dificultățile pe care le întâlnesc executorii judecătorești în practică, intenționându-se totodată de a găsi și unele soluții optime întru eliminarea obscurităților legale care suprimă într-un mod indirect prerogativele executorilor judecătorești de a aduce la îndeplinire în termene rezonabile documentele executorii.

Actualitatea tematicii supuse cercetării se confirmă prin caracterul său novațional pentru doctrina autohtonă ce se înfățișează prin spectrul subiectelor supuse investigării, deoarece în literatura de specialitate autohtonă această problemă nu și-a găsit deocamdată o abordare detaliată prin care s-ar stabili și concretiza finalitățile juridice ale celor mai răspândite incidente din activitatea execuțională.

Actualitatea prezentei investigații este potențată și de tendința autorului de a realiza o analiză juridică mai aprofundată a temeiurilor legale ce stau la baza incidentelor procedurale supuse cercetării și de a stabili dimensiunile juridice ale efectelor pe care le poate produce fiecare incident în activitatea execuțională și în practica judiciară.

Pe lângă aspectul novațional cu nuanță teoretică pe care tinde să-l valorifice prezentul studiu pentru doctrina națională, actualitatea lucrării se mai confirmă și prin intenția autorului de a pune la îndemâna executorilor judecătorești unele repere metodologice în privința eliminării dificultăților ce pot să apară în practica execuțională.

Pentru stabilirea gradului de cercetare a tematicii a fost analizat suportul doctrinar relevant axat pe unele subiecte supuse investigației, precum și cadrul legal în materie de incidente procedurale în procesul executării silite, fiind analizată totodată și jurisprudența ce vizează diferite aspecte controversate în scopul de a găsi unele soluții de înlăturare a obscurităților legale și a celor jurisprudențiale.

Suportul teoretico-normativ al prezentei lucrări îl constituie Codul de executare, Codul de procedură civilă și Codul civil ale Republicii Moldova, Codul civil și Codul de procedură civilă ale României, Codul civil și Codul de procedură civilă ale Federației Ruse, Codul civil și Codul

de procedură civilă ale Ucrainei, Codul civil și Codul de procedură civilă ale Franței, Codul de procedură civilă al Italiei, Codul de procedură civilă al Portugaliei etc.

La elucidarea aspectelor teoretice ale incidentelor în cauză au fost utilizate numeroase surse doctrinare ale autorilor autohtoni și ale celor străini, cum ar fi: Gh. Avornic, Al. Cojuhari, V. Volcinski, E. Cojocari, V. Cojocar, V. Crețu, E. Belei, O. Novicov, Al. Prisac, M. Poalelungi, D. Visterniceanu, A. Băieșu, S. Băieșu, N. Roșca (*Republica Moldova*); Gg. Tocilescu, P. Vasilescu, E. Herovanu, V. Cădere, Gr. Porumb, C. Sion, I. Stoienescu, S. Zilberstein, I. Leș, V.M. Ciobanu, I. Deleanu, F. Măgureanu, E. Oprina, I. Gârbuleț, E. Hurubă, A. Stoica, O. Cotoi, C. Semenescu, M. Stanciu, R. Stanciu, Al. Ilie (*România*); С.Ф. Афанасьев, Е.В. Васьковский, А.В. Малышев, Н.М. Коршунов, Ю.Л. Мареев, Г.Л. Осокина, М.К. Треушников, М.С. Шакарян, В.В. Ярков, И.М. Решетникова, М.А. Вукот, О.В. Исаенкова, П.П. Заворотько (*Federația Rusă*); E. Glasson, E. Garsonnet, Ch. Lefort, S. Guinchard, F. Ferrand, C. Chainais, G. Croze, Ch. Morel, O. Fradin, L. Cadiet, Em. Jeuland (*Franța*) etc.

Scopul lucrării. În prezenta lucrare s-a propus scopul de a realiza un studiu detaliat al unor incidente procedurale ce se întâlnesc cel mai frecvent în practica execuțională pentru a stabili limitele de extindere a efectelor pe care le generează fiecare incident în parte, de a identifica cele mai frecvente dificultăți pe care le întâlnesc executorii judecătorești la realizarea incidentelor procedurale în activitatea execuțională, de a stabili dimensiunile juridice de extindere a efectelor pe care le generează acestea la anumite etape ale activității execuționale. Totodată, pentru a spori valoarea aplicativă a investigațiilor s-au efectuat unele sinteze privind jurisprudența în domeniu întru a elabora propuneri *de lege ferenda* ce ar contribui la eliminarea inadvertențelor legale care afectează valorificarea în mod corespunzător a drepturilor subiective ale persoanelor fizice și juridice.

În același context, unei analize detaliate au fost supuse sursele doctrinare în materie de executare silită, fiind selectate cele mai argumentate opinii referitoare la incidentele procedurale din cadrul procedurii de executare silită. Acestea au fost cercetate prin prisma cadrului legal în domeniu și a principiilor fundamentale ale dreptului pentru a stabili finalitățile juridice ale fiecărui incident în parte. Ca urmare, s-a impus ca necesară elaborarea unor recomandări și propuneri *de lege ferenda* care ar contribui la îmbunătățirea legislației execuționale și ar preveni adoptarea unor soluții jurisprudențiale controversate.

Obiectivele cercetării. Întru atingerea scopului propus au fost conturate următoarele obiective de cercetare, a căror realizare ar facilita semnificativ activitatea de executare silită:

- analiza opiniilor autorilor autohtoni și ale celor străini privind definițiile doctrinare ale procedurii de executare silită pentru a nuanța cele mai importante elemente definitorii fără de care procedura de executare silită nu ar putea să se individualizeze ca fază distinctă în cadrul procedurii civile;

- efectuarea unui studiu comparativ al definițiilor legale cuprinse în diferite reglementări naționale și străine cu scopul de a stabili gradul de corespundere a conceptului definitoriu cu elementele constitutive ale fazei de executare silită analizate prin prisma categoriilor de activități execuționale proprii acestei etape procesuale;

- analiza unor principii relevante procedurii de executare silită selectate în funcție de interferența lor cu diferite incidente procedurale, ale căror exigențe pot genera în practică diferite dificultăți în realizarea și protejarea drepturilor ce revin participanților la proces și specificarea unor soluții metodologice în scopul prevenirii impedimentelor ce pot apărea în activitatea execuțională;

- realizarea unei sinteze a jurisprudenței constituționale în scopul de a stabili nivelul de garantare a dreptului la apărare în cadrul procedurii de executare și elaborarea unor propuneri *de lege ferenda* desprinse din contextul unor inadvertențe legale și al unor soluții ale Curții Constituționale care generează opinii controversate;

- analiza accepțiunilor doctrinare ce vizează incidentele procedurale și aprecierea celor mai importante elemente definitorii cu determinarea modului și a limitelor de extindere a acestora în practica execuțională elucidate comparativ prin prisma unor incidente din cadrul procesului civil;

– studierea criteriilor de clasificare a incidentelor procedurale din cadrul procedurii de executare silită și determinarea dimensiunilor juridice de realizare a acestora în practica execuțională cu aprecierea valorii aplicative a fiecărui criteriu de divizare și identificarea unor criterii suplimentare de clasificare a incidentelor procedurale care nu și-au găsit reflectare în literatura de specialitate;

– selectarea unor realități juridice și situații din activitatea execuțională care ar motiva înaintarea unor propuneri *de lege ferenda* privind omologarea legală a consecințelor juridice ale activității procesuale ce duc la tergiversarea procedurii de executare;

– identificarea inadvertențelor legale ce se întâlnesc în cadrul diferitelor incidente procedurale, care creează impedimente la realizarea unor activități procesuale, la intentarea procedurii de executare, la suspendarea procedurii de executare, la reîntoarcerea obiectului executării etc., în scopul înlăturării dificultăților ce afectează executarea corespunzătoare și în termen a documentelor executorii;

– analiza jurisprudenței naționale și a celei străine, determinarea impactului acesteia asupra unor incidente procedurale în domeniul executării silite a hotărârilor judecătorești în materie civilă și selectarea unor soluții model pentru asigurarea eficienței și raționalității activității execuționale;

– individualizarea motivelor ce stau la baza anulării actelor procesuale ale executorilor judecătorești pentru a oferi unele soluții ce ar duce la crearea unei practici unitare în procedura de executare silită pe cauzele civile;

– implementarea soluțiilor selectate din jurisprudența națională și din cea internațională în activitatea execuțională în scopul creării unui suport metodologic de aplicare uniformă a legislației în domeniu și eliminării dificultăților ce apar în cadrul realizării diferitelor activități procesuale, precum și în scopul asigurării unei stabilități a actelor întocmite de executorii judecătorești;

– efectuarea unei sinteze a practicii execuționale pe diferite categorii de incidente procedurale pentru a aprecia nivelul de perfecțiune a legislației naționale în materie de executare silită și pentru a determina modul de asigurare a eficienței activităților execuționale prin conturarea unor repere îndrumative referitoare la aplicarea dispozițiilor legale în domeniu pe anumite categorii de incidente procesuale;

– înlăturarea vidului doctrinar autohton privind abordarea problemelor ce țin de incidentele procedurale ale executării silite și înaintarea unor propuneri *de lege ferenda* având ca obiectiv completarea programelor analitice cu unele teme distincte referitoare la incidentele procedurale ale executării silite, ceea ce ar contribui la ridicarea nivelului de calificare a specialiștilor în domeniu;

– identificarea unor soluții cu titlu *de lege ferenda* în privința modificării și completării unor dispoziții ale Codului de executare și ale altor acte normative aplicabile procedurii execuționale în scopul eliminării obscurităților ce persistă în legislația națională.

Ipoteza de cercetare. Tematica supusă cercetării vine să reflecte cele mai importante probleme desprinse din incidentele procedurale întâlnite în cadrul procedurii de executare cu identificarea unor dificultăți desprinse din cadrul fiecărui incident ce tergiversează aducerea la îndeplinire a documentului executoriu. Întru realizarea obiectivelor propuse s-au identificat un șir de dificultăți care, la rândul lor, afectează activitatea execuțională dar care, spre regret, până la etapa actuală nu au fost validate legal în calitate de incidente distincte ale procedurii de executare, fapt ce creează executorului judecătoresc unele impedimente la realizarea activităților execuționale, fiind pus totodată în imposibilitatea de a le atribui, prin analogie, la unele temeuri legale, precum și în situația de a decide în mod arbitrar modalitatea de înlăturare a acestora.

Întrucât caracterul legal al incidentelor procedurale le omologhează ca circumstanțe ce fac imposibilă realizarea activităților execuționale și nu oferă executorului judecătoresc soluții în ce privește eliminarea acestora, în cadrul prezentului studiu s-a propus de a valida din punct de vedere legal unele dificultăți și, în funcție de consecințele pe care le produc asupra activității execuționale, de a le atribui la anumite categorii de incidente.

Un loc aparte în cuprinsul acestui studiu le-a revenit obiectivelor ce țin de reliefaarea obscurităților legale care creează în practică o incertitudine funcțională în ce privește identificarea unor soluții, iar pentru prevenirea tergiversărilor nejustificate în procedura de executare s-a propus de a modifica poziția lor în cadrul dispozițiilor legale potrivit gradului de dificultate în care, ca consecință, este pusă activitatea execuțională. Context în care sunt înaintate unele propuneri *de lege ferenda* menite să îmbunătățească cadrul legal în materia incidentelor procedurale.

Pe lângă faptul că în cadrul acestui studiu sunt proiectate unele îmbunătățiri ale legislației execuționale, sunt formulate diferite propuneri cu caracter metodologic, care ar ghida executorii judecătorești în procesul de soluționare a dificultăților ce apar la derularea unor incidente procedurale, ceea ce va contribui la eliminarea controverselor jurisprudențiale ce apar în cauzele de contestare a actelor executorilor judecătorești.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese. Obiectivele prezentei investigații au fost realizate cu aplicarea celor mai răspândite metode de cercetare, cum ar fi: metoda istorică, în baza căreia s-a încercat de a elucidă aspectele evolutive ale procedurii de executare silită; metoda comparativă prin intermediul căreia s-a efectuat o analiză a cadrului legal național în raport cu reglementările din unele coduri de procedură civilă europene; metoda prospectivă, în temeiul căreia s-a încercat a face un bilanț al tendințelor de dezvoltare și îmbunătățire a cadrului legal național în domeniul executării silite; metoda sistematică, care a servit drept suport la identificarea particularităților reglementare ale diferitelor incidente procedurale ale executării silite; metoda logică, în baza căreia au fost formulate unele concluzii asupra realităților juridice în domeniu și elaborate unele recomandări de îmbunătățire a legislației.

Noutatea științifică a rezultatelor obținute își găsește exprimare în concluziile și recomandările expuse în lucrare. Prin aspectele lor conceptuale, majoritatea subiectelor supuse cercetării sunt dozate novațional și vin să completeze doctrina națională cu noi concepte în materia procedurii de executare silită care până la etapa actuală nu și-au găsit o abordare proprie în programele analitice de la facultățile cu profil juridic.

Caracterul novațional al lucrării derivă din însuși spectrul subiectelor supuse cercetării, care constituie o primă încercare de a aborda această categorie de probleme, fapt ce se confirmă pe fonul investigațiilor autohtone. Spectrul subiectelor analizate, prin valoarea lor analitică și aplicativă, reprezintă nucleul tuturor impedimentelor ce apar în cadrul procedurii de executare silită și care în consecință știrbează din eficacitatea acestei activități procesuale.

Luând în considerare diversitatea problemelor supuse cercetării, este de precizat că cea mai generoasă doză novațională se regăsește în aprecierile și concluziile motivate asupra subiectelor supuse cercetării, însoțite de unele argumente cizelate prin prisma diferitelor reglementări și a principiilor fundamentale ale dreptului.

Sub acest aspect, este evident că conceptul structural al tezei constituie fundamentul novațional, care vine să acopere pe deplin această exigență regulamantară datorită subiectelor analizate, cum ar fi: elementele definiției ale incidentelor procedurale; identificarea unor criterii proprii de clasificare a incidentelor ce apar la etapa de executare silită; stabilirea dificultăților ce apar la realizarea unor principii în cadrul procedurii de executare silită; stabilirea dimensiunilor juridice de extindere a incidentelor în activitatea execuțională și elaborarea unor soluții în vederea eliminării inadvertențelor legale în domeniu.

Întru realizarea obiectivelor prezentei lucrări au fost studiate aprofundat opiniile doctrinare în materie de executare silită expuse în literatura de specialitate autohtonă și în cea străină utilizate la elaborarea diferitelor propuneri cu caracter doctrinar, legislativ și jurisprudențial care vin să cizeleze unele concepții privind diferite incidente procedurale.

Caracter novațional au și soluțiile metodologice elaborate de autor, menite să faciliteze realizarea activităților procesuale în cadrul procedurii de executare silită și să eficientizeze activitatea execuțională în materie civilă.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante constau în identificarea acelor dificultăți ce se întâlnesc în cadrul procedurii de executare silită atribuite de doctrină la categoria incidentelor procedurale, care, spre regret, n-au fost validate legal în calitate de incidente distincte, iar realitățile juridice în domeniu creează impedi-

mente executorilor judecătorești în a le atribui prin analogie la unele temeuri legale. În scopul eliminării dificultăților din cadrul procedurii de executare silită, care prin elementele lor definitorii nu pot fi atribuite la categoria incidentelor procedurale din cauza că legiuitorul nu le-a recunoscut consecințele juridice, deși prin efectele lor acestea tergiversează realizarea activităților procesuale în activitatea execuțională, au fost elaborate unele propuneri *de lege ferenda*.

În contextul acestor investigații autorul și-a propus să scoată în relief obscuritățile legale ce suprimă activitatea executorilor judecătorești și să elaboreze soluții pentru eliminarea acestora din unele reglementări ale Codului de executare.

Apreciind consecințele juridice pe care le generează unele inadvertențe legale în procesul de realizare a activităților de executare silită, au fost formulate diferite propuneri având caracter metodologic, care pot servi drept reper informativ pentru executorii judecătorești în aplicarea uniformă a legislației execuționale și care, în consecință, ar înlătura controversalele jurisdicționale ce apar în cauzele de contestare a actelor procesuale din cadrul procedurii de executare.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a tezei. Ținând cont de spectrul subiectelor supuse cercetării, lesne se observă că în cuprinsul fiecărui subiect sunt abordate și unele aspecte ale tematicii care nu și-au găsit deocamdată o analiză detaliată în literatura de specialitate autohtonă.

Este evident că conceptul structural al lucrării conferă acesteia un dublu caracter novator: primul vine să înfățișeze valoarea analitică a prezentei investigații pentru doctrina autohtonă, iar cel de-al doilea derivă din utilitatea constatărilor și a soluțiilor oferite în lucrare pentru practica execuțională și jurisprudența autohtonă în materie de executare silită pe pricinile civile.

Pornind de la valoarea analitică a investigațiilor realizate, se consideră că însăși denumirea subiectelor face dovada importanței teoretice a lucrării, deoarece incidentele selectate și investigate, prin substanța lor conceptuală, vin să confirme autonomia acestei instituții de drept în cadrul cursurilor de executare silită, accentuându-se totodată necesitatea de a fi incluse ca teme distincte în programele analitice.

Pe lângă originalitatea conceptului structural, conținutul lucrării își atestă importanța teoretică și prin diversitatea constatărilor și concluziilor care au fost formulate abordându-se diferite subiecte, dar și prin autenticitatea constatărilor autorului privind unele inadvertențe legale care creează incertitudine în aplicarea corectă și uniformă a prevederilor legale.

Valoarea teoretică a lucrării își găsește exprimare în conținutul unor sarcini realizate în lucrare care vin să acopere acel vid doctrinar ce persistă în literatura de specialitate autohtonă, cum ar fi: formularea definiției noțiunii de incidente în materia de executare silită; stabilirea unor criterii de clasificare a incidentelor procedurale ale activității execuționale; identificarea dificultăților ce apar la realizarea unor principii ale procedurii de executare; determinarea dimensiunilor juridice de extindere a unor incidente procedurale ce pot să apară în activitatea execuțională.

Importanța teoretică a unor subiecte elucidate în cadrul acestei lucrări consistă și în faptul că sunt expuse anumite sugestii privind unele reglementări ale Codului de executare care generează în practică confuzii și la care doctrina națională nu a reușit să găsească soluții unitare și motivate în baza principiilor fundamentale ale dreptului. Majoritatea recomandărilor formulate în teză cu titlu *de lege ferenda* sunt direcționate spre a îmbunătăți cadrul legal național în materie de executare silită și să elimine unele obscurități desprinse din diferite dispoziții legale, dar și spre a înlătura incertitudinea în ce privește modul de aplicare a legislației în materia incidentelor procedurale.

Deoarece la realizarea prezentului studiu au fost analizate diferite opinii privind noțiunea de executare silită, expuse în literatura de specialitate autohtonă și în cea străină, s-a încercat de a elabora propria definiție legală și doctrinară care ar include toate elementele definitorii ale diferitelor incidente procedurale. Totodată, sunt propuse și unele modificări terminologice menite să contribuie la reflectarea clară și corespunzătoare a situațiilor juridice analizate.

Caracterul practic al investigațiilor realizate în cadrul prezentei lucrări își confirmă valoarea aplicativă prin propunerile *de lege ferenda* expuse în cadrul fiecărui subiect, care pot servi ca suport analitic la elaborarea unor proiecte de legi privind modificarea și completarea Codului de executare în scopul eliminării obscurităților legale care creează impedimente în procesul de realizare a activității execuționale.

Pe lângă faptul că unele dintre propunerile *de lege ferenda* se referă în mod expres la îmbunătățirea legislației naționale în materie de executare silită, este de menționat că, până la o eventuală implementare efectivă a acestora în opera legislativă, unele dintre soluțiile propuse ar putea servi drept suport metodologic pentru executorii judecătorești care întâmpină în practică diverse dificultăți de ordin legislativ și metodologic.

Valoarea aplicativă a lucrării se regăsește și în concluziile și recomandările autorului care vin să contribuie, sub aspect îndrumativ, la soluționarea unor dificultăți ce apar în cadrul relațiilor dintre participanții la proces și executorul judecătoresc sau care au ca scop să prevină emiterea unor acte procedurale defectuoase.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Lucrarea a fost elaborată în cadrul Catedrei Drept Privat a Facultății de Drept a Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, unde a fost analizată și prezentată spre susținere publică conform procedurilor regulamentare.

Unele aspecte abordate în prezenta lucrare au fost expuse în articole publicate în reviste de specialitate, iar altele au fost supuse discuțiilor în cadrul simpoziunelor și conferințelor științifice naționale și internaționale.

Propunerile *de lege ferenda* cu caracter legal au fost expediate și propuse cu titlu de recomandare Ministerului Justiției pentru a fi introduse ca modificări și completări în Codul de executare al Republicii Moldova, în Legea privind executorii judecătorești și în alte legi în domeniu, iar propunerile *de lege ferenda* cu caracter metodologic au fost înaintate Organizației Republicane a Executorilor Judecătorești pentru a fi selectate și dezvoltate în scopul elaborării unui ghid îndrumativ pentru executorii judecătorești. De menționat că avizul ambelor instituții la propunerile autorului a fost unul pozitiv (scrisoarea nr. 03/5904 din 17 iunie 2019 și, respectiv, scrisoarea nr. 18 din 27 iunie 2019).

Cât privește propunerile *de lege ferenda* cu caracter teoretic, acestea vor fi înaintate departamentelor și catedrelor de procedură civilă de la facultățile cu profil juridic din Republica Moldova pentru a completa programele analitice la cursurile de drept procesual civil și la cele de teorie generală a executării silite (Ciclul I – licență și Ciclul II – masterat), dar și pentru a dezvolta unele teme prin prisma investigațiilor realizate de autor.

Sumarul capitolelor tezei. Teza este structurată în funcție de scopul cercetării și obiectivele trasate și cuprinde: *Introducere* – prezentând o argumentare a actualității temei cercetate și a inovației științifice a acesteia; *trei capitole* – în care sunt examinate aspectele fundamentale ce țin de dezvoltarea detaliată a scopului și obiectivelor enunțate în *Introducere*; *Concluzii generale și recomandări* – ce rezumă tezele fundamentale propuse ca rezultat al cercetării desfășurate și propunerile de rigoare pentru dezvoltarea legislației autohtone; *Bibliografie* din 345 de titluri care cuprinde suportul documentar și doctrinar al tezei; declarația privind asumarea răspunderii și CV-ul autorului.

Publicații la tema tezei. Rezultatele cercetărilor efectuate și-au găsit reflectare în 12 lucrări științifice ale autorului publicate sub formă de articole în reviste de specialitate și în materialele conferințelor naționale și internaționale.

Cuvinte-cheie: incidente în executarea silită, principiul echității, principiul umanismului, principiul rolului activ al executorului judecătoresc, principiul disponibilității, incidente procedurale, incidente extraprocedurale, incidente provizorii, incidente definitive, refuzul în intentarea procedurii de executare, suspendarea procedurii de executare, întoarcerea executării silite.

CONȚINUTUL TEZEI

Introducerea cuprinde fundamentarea și justificarea temei alese, relevarea actualității și importanței problemei abordate, formularea scopului și a obiectivelor tezei, evidențierea gradului de noutate științifică a rezultatelor obținute, argumentarea semnificației teoretice și a valorii aplicative a lucrării, precum și aprobarea rezultatelor cercetării.

În **Capitolul 1**, intitulat „*Analiza doctrinară a incidentelor în executarea silită a hotărârilor judecătorești în materie civilă*”, sunt supuse unei analize minuțioase opiniile savanților autohtoni și

din alte țări care au cercetat instituția executării silite, cu evidențierea gradului de investigare a acestei problematice.

Făcând o inventariere a surselor analitice în domeniul incidentelor executării silite autorul constată că atât în doctrina națională, cât și în cea străină nu există suficiente studii axate pe problemele ce țin de incidentele procedurale în procedura de executare silită, iar această modestie analitică își simte lipsa la aplicarea corectă a legislației în domeniu.

Luându-se în considerare faptul că în doctrina autohtonă lipsesc studii detaliate privind problemele ce țin de realizarea incidentelor procedurale în cadrul procedurii de executare, s-a găsit de cuviință de a se porni de la analiza suportului doctrinar românesc, încercându-se realizarea unei sinteze a celor mai valoroase lucrări în domeniu.

Printre înaintașii școlii române care au adus o contribuție impunătoare la dezvoltarea teoriei generale a executării silite un loc deosebit revine iluștrilor proceduriști Eugen Herovanu, Demetru Negulescu, Constantin Sion, George Tocilescu, Petre Vasilescu, Victor Cădere, Grațian Porumb, Ilie Stoienescu, Savelly Zilberstein. Prin originalitatea concluziilor și motivația soluțiilor ei au reușit să consoleze conceptele fundamentale ale acestei etape procesuale.

Printre primele contribuții care vin să pună fundamentele conceptuale ale procedurii de executare silită un rol important în dezvoltarea acestei probleme revine autorului *Demetru Negulescu*, care în tratatul său *Procedură civilă* [17] a rezervat două volume procedurii de executare silită. Primul se referă la principiile generale ale executării silite, iar cel de-al doilea volum este dedicat unui incident procedural validat de legislația română, cum ar fi „*teoria popririi*”.

Un valoros aport la realizarea investigațiilor unor subiecte din cadrul prezentei lucrări au adus lucrările iluștrului procedurist *Eugen Herovanu*, printre care sunt de menționat *Principiile procedurii judiciare și Teoria execuțiunii silite* [11]. Prin valoarea lor analitică aceste lucrări au servit drept repere teoretice la elucidarea unor aspecte privind elementele definitorii ale executării silite, precum și limitele de extindere a unor incidente procedurale din cadrul procedurii de executare.

În *Teoria execuțiunii silite* [11] autorul a proiectat conceptul structural al acestei materii, dezvoltând totodată și cele mai principale instituții ale executării silite prin prisma diferitelor teorii ale doctrinarilor francezi, germani, englezi etc., în baza cărora și-a cristalizat cele mai originale opinii ce au fost preluate de ascendenții în domeniu.

Chiar dacă în această lucrare nu sunt abordate careva teme referitoare la incidentele procedurale ale executării silite, ținuta academică a lucrării nu ne permite să pășim peste valoarea ei analitică, grație căreia au fost posibile unele calificări care sunt expuse în cadrul tezei. Mai mult ca atât, lucrarea iluștrului procedurist E. Herovanu a contribuit, prin suportul său conceptual, la renovarea edificiului acestei materii și va servi drept reper la elaborarea ulterioarelor cursuri.

O contribuție deosebită la dezvoltarea instituțiilor executării silite a adus renumitul procedurist *Grațian Porumb*, care prin lucrarea sa *Teoria generală a executării silite și unele proceduri speciale* [23] vine să completeze doctrina română cu un studiu detaliat al celor mai stricte probleme întâlnite în activitatea execuțională și să fundamenteze oportunitatea acestui curs de drept execuțional.

În cursul respectiv de *Teoria generală a executării silite* autorul a abordat unele aspecte introductive ce țin de aprecierea locului executării silite în cadrul procesului civil, precizând interferența acestei activități cu acțiunea civilă. Iar într-un capitol distinct elucidează particularitățile realizării principiilor dreptului procesual civil în activitatea execuțională, evidențiind unele excepții care justifică utilitatea practică a acestora. În acest sens, G. Porumb sistematizează următoarele principii: principiul legalității, principiul egalității în fața justiției, principiul disponibilității, principiul publicității, principiul oralității, principiul contradictorialității, principiul dreptului la apărare, principiul rolului activ al executorului judecătoresc etc.

Nu mai puțin important după valoarea sa analitică este *Tratatul teoretic și practic de procedură a executării silite* [24], elaborat de renumiții proceduriști *Ilie Stoienescu*, *Artur Hilsenrad* și *Savelly Zilberstein*. Prin conceptul său structural *Tratatul* reprezintă o continuare a dezvoltării acestei discipline juridice, în el fiind abordate cele mai esențiale coordonate teoretice

și practice ale procedurii de executare silită în materie civilă prin prisma unor reglementări juridice existente la acel moment.

Printre diversitatea problemelor elucidate în cadrul acestei lucrări autorii conturează o definiție originală a respectivei entități juridice, considerând că „*executarea silită – sau urmărirea silită – este o procedură prin mijlocirea căreia titularul unui drept (subiectiv) recunoscut printr-un titlu executoriu constrânge, cu ajutorul organelor de stat competente, pe acel care îi încălcăse dreptul să execute prestația specificată în titlu, asigurându-se, în felul acesta, respectarea dreptului și restabilirea ordinii de drept încălcate*”. Astfel, la definirea executării silite autorii au pus accentul pe două rațiuni: prima se referă la valorificarea de către titular a dreptului subiectiv, iar cea de-a doua, având un interes mai general, se atribuie la consolidarea legalității, opțiune agreată, de regulă, de majoritatea autorilor contemporani.

O contribuție substanțială la dezvoltarea teoriei generale a executării silite revine autorilor *Savelly Zilberstein* și *Viorel Mihai Coibanu*. În lucrarea *Tratat de executare silită* [26] aceștia au dezvoltat și au ajustat unele instituții ale teoriei executării silite prin prisma legislației în vigoare la moment, suplinind totodată Tratatul respectiv cu unele subiecte esențiale pentru activitatea execuțională cizelate conform unor soluții unitare din jurisprudența română.

O altă lucrare cu o nuanță mixtă, adică teoretico-practică, a cărei contribuție s-a dovedit a fi impunătoare la analiza celor mai importante probleme ale procedurii de executare silită, a fost elaborată de eminentul procedurist *Ioan Leș*. Este vorba despre *Legislația executării silite* [15], lucrare în care sunt elucidate, sub un dublu aspect, prevederile vechiului Cod de procedură civilă ce se referă la materia executării silite. Autorul evidențiază unele obscurități legale, însoțite de soluții motivate care nu și-au diminuat valoarea aplicativă chiar după adoptarea noului Cod de procedură civilă.

După adoptarea noului Cod de procedură civilă, ilustrul procedurist *Ioan Leș* elaborează o altă lucrare valoroasă cu denumirea *Tratat de drept procesual civil* [14]. Constituită din două volume, aceasta a fost actualizată la noile reglementări. Autorul realizează o analiză temeinică a instituțiilor dreptului procesual civil, în general, însoțită fiind de un studiu special al problemelor referitoare la procedura de executare silită.

În volumul II al Tratatului *Ioan Leș* (în calitate de coordonator) a atribuit un spațiu generos materiei executării silite care a fost elucidată de către profesorul și proceduristul-practician *Eugen Hurubă* [12]. Dânsul abordează majoritatea problemelor proprii teoriei generale a executării silite, făcând unele aprecieri cu privire la limitele de extindere a prevederilor legale ale diferitelor instituții de drept.

În volumul II *Eugen Hurubă* realizează un studiu detaliat al diferitelor aspecte ale procedurii de executare silită, inserând în cadrul noțiunilor introductive unele motivații originale referitoare la justificarea executării silite în calitate de a doua fază a procesului civil. În acest sens menționează că „dreptul de acces la justiție ar fi lipsit de eficacitate dacă ordinea juridică a statului de drept ar permite ca un înscris căruia legea îi recunoaște puterea executorie să rămână fără substanță în dauna uneia dintre părți”, ceea ce înseamnă că executarea silită reprezintă un indiciu de determinare a gradului de accesibilitate la justiție.

În Capitolul VI al acestei lucrări *E. Hurubă* analizează incidentele ce apar în cursul executării silite. În același rând, abordează probleme ce vizează: prescripția dreptului de a cere executarea silită, perimarea executării silite, amânarea executării silite, suspendarea executării silite, restrângerea executării silite, depunerea cu afecțiune specială, existența proprietății comune asupra bunurilor urmărite, beneficiul de discuțiune și beneficiul de diviziune, încetarea executării silite și reluarea executării silite. Într-un alt capitol analizează aspectele procedurale ale întoarcerii executării silite ca incident distinct și complex al procedurii de executare.

O contribuție semnificativă la dezvoltarea doctrinei procesual-civile, în general, și a teoriei generale a executării silite, în special, a adus regretatul profesor *Ion Deleanu*, care în scurt timp după adoptarea noului Cod de procedură civilă al României a reușit să elaboreze un studiu detaliat al procedurii civile, intitulat *Tratat de procedură civilă* [6; 7; 8], constituit din trei volume. Ultimul volum, elaborat în coautorat cu *Valentin Mitea* și *Sergiu Deleanu* [9], a fost dedicat teoriei generale a executării silite. De menționat că acest *Tratat de procedură civilă* a fost

însoțit de un comentariu pe articole asupra noului Cod de procedură civilă, constituit din două volume. În volumul doi au fost tălmăcite articolele ce se atribuie la materia de executare silită, autorii venind cu unele observații originale privind dispozițiile legale controversate.

Printre diversitatea surselor doctrinare care au fost elaborate după adoptarea noului Cod de procedură civilă al României un loc deosebit revine lucrării autorilor *Evelina Oprina* și *Ioan Gârbuleț*, intitulată *Tratat teoretic și practic de executare silită* [18; 19], în două volume. Acest Tratat reprezintă cel mai detaliat și mai complet suport analitic în materia executării silite, autorii reconstruind pe baza proiectului conceptual al doctrinei clasice edificiul acestei materii conform noilor reglementări.

O sursă importantă în materia teoriei generale a executării silite o constituie studiul monografic *Incidente în procedura de executare silită* [5] elaborat de *Emilia Cotoi*, care prin valoarea sa analitică a captivat interesul specialiștilor în domeniu, ceea ce a și servit drept imbold pentru alegerea tematicii respective a tezei.

Chiar dacă conținutul conceptual al lucrării este axat pe vechea legislație procesuală civilă a României, este evident că subiectele abordate de acest autor nu și-au pierdut din valoarea lor analitică, chiar dacă unele concepte, idei nu mai corespund cu actualele dispoziții ale noului Cod de procedură civilă al României. Aceasta deoarece soluțiile înaintate de autor, argumentate juridic, își mențin esența și în contextul actualelor reglementări.

Lucrarea prezintă un interes sporit și în ce privește aprecierea dimensiunilor juridice ale diferitelor incidente procesuale în materia executării silite întâlnite în practica execuțională, servind și drept reper analitic la determinarea finalităților juridice ale diferitelor dificultăți procesuale, care, pătrunse de formalism, duc la tergiversarea procedurii de executare silită.

Autenticitatea lucrării în cauză își găsește exprimare în însuși conceptul structural al acesteia. Astfel, în primul capitol autorul se referă la incursiunile introductive asupra executării silite, în general, în cadrul căruia face un studiu preliminar al finalităților juridice ale executării silite ca fază distinctă a procedurii civile, precizând unele aspecte evolutive ale acestei activități. După care, într-un capitol distinct, autorul abordează aspectele definitorii ale incidentelor procedurii civile în general, concretizează particularitățile proprii incidentelor ce apar la etapa de executare silită, elaborând în acest sens o definiție proprie a acestora, în care sunt reliefate cele mai importante elemente definitorii ale acestei entități juridice.

Valoarea analitică a lucrării respective se deosebește de a celorlalte surse analizate prin faptul că E. Cotoi, respectând conceptul structural al acestui subiect, ce de regulă era abordat doar tangențial în cadrul altor tematici, a încercat în studiul său monografic să elucideze detaliat fiecare incident în parte, sporind totodată utilitatea acestui studiu prin soluțiile propuse de ea în scopul eficientizării activității execuționale.

O lucrare mai recentă care, datorită conceptului și obiectivelor sale, vine să completeze unele aspecte regulamentare ale lucrării analizate *supra*, este intitulată *Executarea silită. Dificultăți și soluții practice* [20; 21]. Elaborată în două volume (coordonatori *Evelina Oprina* și *Vasile Bozeșan*), lucrarea este alcătuită dintr-un număr impunător de articole axate pe diferite probleme teoretico-practice ale executării silite, fiind nuanțate cele mai răspândite dificultăți ce se întâlnesc în practica execuțională. Autorii acestor studii au abordat unele instituții ale executării silite prin optica problemelor practice din cadrul cărora au fost desprinse obscuritățile legale ce generează în activitatea execuțională diferite dificultăți.

Făcându-se o comparație între suportul doctrinar românesc și sursele din doctrina rusă, s-a precizat că în doctrina rusă nu există studii detaliate pe problemele referitoare la incidentele procedurale.

În literatura de specialitate rusească sunt reduse la număr și studiile dedicate teoriei generale a executării silite. Autorii acestora evită să se expună asupra elementelor definitorii ale incidentelor procedurale, invocând că acestea sunt elucidate, tangențial, prin prisma altor instituții ale procedurii de executare silită.

Faptul că incidentele procedurale ale executării silite n-au fost validate de doctrina rusă ca o instituție distinctă a procedurii de executare silită s-a confirmat și prin conținutul lucrării *Procedura execuțională* [27] elaborate de *M.A. Vicut* și *O.V. Isaencova*. Acești autori au încercat

să-i atribuie executării silite calitatea de ramură de drept autonomă, precizând locul și rolul acesteia în sistemul de drept rusesc, făcând totodată unele incursiuni asupra principiilor dreptului execuțional cu specificarea unor aspecte de conținut.

O altă sursă ce nu diferă radical după conceptul său structural de lucrarea analizată *supra* este manualul *Procedura execuțională* [28], elaborat de un grup de autori (coordonator *Ia.F. Farhutdninova*). În el sunt elucidate aspectele introductive ale procedurii de executare, este determinat locul și rolul acestei discipline juridice în cadrul sistemului de drept rusesc, sunt abordate subiectele executării silite, regulile generale ale măsurilor de constrângere a debitorului. Însă, spre regret, nici această lucrare nu conține careva studii asupra incidentelor procedurale.

În ce privește doctrina autohtonă în materie de executare silită, s-a constatat că după adoptarea Codului de executare n-au fost elaborate careva studii detaliate privind procedura de executare silită în materie civilă, chiar dacă această materie și-a dobândit o autonomie curriculară la facultățile cu profil juridic.

Analizându-se spectrul surselor analitice din doctrina autohtonă în materie de executare silită care și-au făcut apariția după adoptarea actualului Cod de procedură civilă și a Codului de executare, s-a constatat că un aport deosebit la dezvoltarea teoriei generale a executării silite revine ilustrului profesor *Alexandru Cojuhari* expus în lucrarea *Drept procesual civil. Partea specială* [1]. În ea autorul face o analiză complexă a cadrului legal național, completând astfel doctrina națională cu unele opinii originale privind această entitate juridică prin prisma noilor reglementări.

Executarea silită a fost abordată teoretic de alți autori autohtoni, *Elena Belei* și *Oxana Novicov*, în cursul de *Drept procesual civil. Partea specială* [1; 2]. În lucrare sunt efectuate unele dezvoltări analitice ale procedurii de executare prin prisma legislației în vigoare la acel moment, fiind expuse opinii originale privind diferite aspecte analitice și realități jurisprudențiale.

Un studiu distinct din doctrina autohtonă care nu poate fi trecut cu atenția este articolul elaborat de *Dumitru Visternicean* și *Elena Belei* având titulatura *Procedura în pricinile de eliberare a titlurilor de executare silită a hotărârilor judecătorești arbitrale*. Acesta face parte din *Manualul judecătorului pentru cauzele civile*, ediția a II-a [16]. În articol sunt abordate unele dificultăți ce apar în cadrul procedurii de executare silită (cum ar fi succesiunea în drepturi procesuale) cărora legislația execuțională nu le-a validat careva consecințe, caz pentru care autorii propun soluția de a solicita instanței de judecată suspendarea procedurii de executare. Printre aspectele elucidate de autori o importanță relevantă pentru prezenta investigație au cele ce vizează suspendarea procedurii de executare, în special unele repere metodologice ce au fost desprinse din condițiile de suspendare obligatorie și facultativă a procedurii de executare.

O atenție deosebită în cadrul studiului menționat a fost acordată problemelor ce țin de condițiile și modul de realizare a unui incident procedural, cum ar fi întoarcerea executării silite, autorii conturând elementele definiției ale acestui incident, cerințele necesare și limitele procesuale de realizare.

O altă sursă doctrinară autohtonă care și-a adus o contribuție modestă la realizarea investigațiilor din cadrul prezentei lucrări o constituie ghidul practic *Procedura de executare silită*, la a cărui elaborare și-au dat concursul *Ion Golubțov*, *Valeriu Devderea*, *Nicolae Cristea* și *Oxana Novicov* [10]. În cuprinsul acestuia sunt abordate varii subiecte: „considerațiuni generale privind executarea silită, documentele de executare silită, etapa preliminară a executării silite, desfășurarea procedurii de executare silită, procedura de urmărire a bunurilor și mijloacelor bănești ce aparțin debitorului, procedura de realizare a bunurilor debitorului, particularitățile executării unor categorii de documente executorii, întoarcerea executării”.

O contribuție generoasă la explicarea modului de aplicare a prevederilor Codului de executare aduc *Dumitru Visternicean*, *Anastasia Pascari*, *Valeriu Devderea*, *Roman Talmaci*, *Oxana Novicov*, *Ion Furdui*, care au elaborat *Comentariul Codului de executare al Republicii Moldova* [25]. În el autorii au expus unele opinii analitice cu privire la diferite instituții ale executării silite, precizând anumite aspecte ce țin de aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor

Codului de executare în redacția Legii nr. 443 din 14 decembrie 2004 cu modificările și completările de rigoare până în anul 2010.

Faptul că Comentariul respectiv a fost realizat până la republicarea Codului de executare în redacția Legii nr. 443 din 14 decembrie 2004, cu modificările și completările de rigoare până în anul 2010, nu a constituit un motiv pentru a nu utiliza opiniile și concluziile autorilor, deoarece motivațiile expuse în cadrul acestui studiu au servit drept reper de modelare a unor concluzii formulate în teză ajustate la actualele modificări și completări aduse Codului de executare.

Făcând un bilanț al studiilor din doctrina națională în domeniul executării silite și raportându-le la realitățile juridice ale practicii execuționale, s-a constatat că această insuficiență analitică îngreunează activitatea execuțională. Lipsesc recomandări metodologice ce ar contribui la aplicarea uniformă a reglementărilor în materie de executare. Drept consecință, se menține și incertitudinea în jurisprudența națională, ceea ce reduce din eficacitatea procedurii de executare silită și știrbează încrederea justițiabililor în autoritatea justiției ca serviciu destinat garantării restabilirii drepturilor fundamentale.

În **Capitolul 2** al lucrării, denumit „*Repere conceptuale privind incidentele în procedura de executare silită a hotărârilor judecătorești în materie civilă*”, s-a efectuat o analiză juridică a unor aspecte teoretice ce țin de identificarea elementelor definitorii ale executării silite, au fost identificate cele mai importante principii proprii procedurii de executare cu reliefa finalităților juridice ale fiecărui principiu asupra activității execuționale, fiind analizate totodată definițiile doctrinare date incidentelor procedurale cu precizarea unor criterii de clasificare a acestora.

Deoarece în urma analizei definițiilor doctrinare ale executării silite s-a stabilit că diferiți autori își axează definițiile pe diferite elemente definitorii care uneori nu acoperă substanța conceptuală a acestei activități, s-a găsit de cuvânt ca în cadrul acestui capitol să se identifice cele mai importate elemente definitorii pentru a elimina incertitudinea juridică ce ar putea apărea față de aceste definiții.

Corelând constatările desprinse din cadrul definițiilor doctrinare la definiția expusă în art. 10 din Codul de executare, s-a stabilit că legiuitorul nu a reușit prin conținutul acestei dispoziții legale să cuprindă toate elementele definitorii ale procedurii de executare silită, ceea ce ar putea crea unele îndoeli asupra dimensiunilor juridice de extindere a activităților procesuale și determinării momentului de încetare a acesteia, fapt ce nu permite a agreea unele elemente definitorii care nu reflectă în mod corespunzător esența juridică a acestei etape procesuale.

În scopul eliminării acestei inadvertențe legale, cu titlu *de lege ferenda*, s-a propus o definiție nouă a executării silite cu următorul conținut: „*Procedura de executare silită reprezintă ultima etapă de restabilire a drepturilor subiective intentată la solicitarea creditorului pentru cazul când debitorul nu a executat benevol obligația consemnată în documentul executoriu, care este constituită dintr-o totalitate de activități procesuale realizate de către executorul judecătoresc conform legislației pentru a aduce la îndeplinire în mod corespunzător obligațiunea debitorului, pentru a încasa dobânzile de întârziere și a recupera cheltuielile suportate de creditor la realizarea activităților execuționale*”.

Prin conținutul definiției expuse s-a încercat de a se completa dispoziția legală vizată cu cele mai importante elemente definitorii ale procedurii de executare silită, accentul fiind pus pe aspectele ce identifică esența acestei etape procesuale.

În virtutea acestei propuneri *de lege ferenda*, s-a mai constatat că unele elemente definitorii ale definiției legale își extind efectele asupra limitelor juridice ale procedurii de executare, ceea ce în consecință a servit drept motiv de a fi înaintată o altă propunere *de lege ferenda* care rezultă din precizarea referitoare la volumul activităților procesuale necesare pentru a aduce la realizare anumite solicitări ce n-au fost expuse în documentul executoriu, dar care sunt necesare pentru valorificarea corespunzătoare a drepturilor creditorului ce derivă din înaintarea documentului executoriu.

În sensul acestei constatări, cu titlu *de lege ferenda*, s-a propus modificarea dispoziției de la lit. a) art. 83 CE RM în următoarea redacție: „*a) obligația a fost stinsă și achitate dobânzile de întârziere și/sau, după caz, cheltuielile de executare, modificare ce ar preveni apariția unor dificultăți de aplicare și tălmăcire a acestui temei de încetare a procedurii de executare*”.

Un loc aparte în cadrul acestui capitol s-a atribuit unor principii ale procedurii de executare silită, care prin exigențele lor de conținut contribuie la regularizarea activităților procesuale în activitatea execuțională, constituind totodată și un suport metodologic de înlăturare a inadvertențelor legale desprinse din cadrul unor norme juridice în domeniu.

Pornindu-se de la elucidarea principiului legalității, s-a constatat că unele prevederi din Codul de executare restricționează drepturile participanților la proces de a contesta după 6 luni de la momentul emiterii actele executorului judecătoresc ce afectează anumite drepturi ale acestora, fără a se ține cont de faptul dacă justițiabilii cunoșteau sau nu despre existența acestora în termenul respectiv.

Întru eliminarea acestei obscurități legale, cu titlu *de lege ferenda*, s-a propus modificarea ultimei propoziții din alin. (1) art. 161 CE RM în următoarea redacție: „*Actele de executare întocmite de executorul judecătoresc nu pot fi contestate dacă din momentul săvârșirii și aducerii lor la cunoștința participanților la proces au trecut mai mult de 6 luni*”, ceea ce ar însemna că acest termen de decădere stabilit de legiuitor este condiționat de o cerință suplimentară care i-ar asigura justițiabilului o posibilitate reală de a-și apăra drepturile.

În cadrul acestui capitol s-a analizat conținutul unui principiu fundamental al dreptului care, spre regret, nu dispune de o conturare legală proprie, dar care are o relevanță directă asupra procedurii de executare, acesta fiind principiul echității. Prin dimensiunile sale juridice și exigențele de conținut acest principiu asigură echilibrul între avantajele materiale și procedurale ale părților.

Întrucât la realizarea principiului echității un loc deosebit revine atitudinii nepărtinitoare a executorului judecătoresc față de părți, pentru prevenirea cărorva dificultăți la menținerea imparțialității executorului judecătoresc, cu titlu *de lege ferenda*, s-a propus ca cuvântul „*debitor*” de la alin. (1) lit. a), b) și c) art. 34 CE RM să fie substituit cu sintagma „*una dintre părți*”, ceea ce ar exclude facilitarea poziției creditorului în procedura de executare.

Ținându-se cont de modul de realizare a principiului echității la etapa de executare silită în cadrul aplicării măsurilor de asigurare, s-a propus completarea art. 63 CE RM cu un alineat suplimentar (1¹) ce ar avea următorul conținut: „*La aplicarea măsurilor asiguratorii, executorul judecătoresc trebuie să țină cont de valoarea creanței, penalitățile și/sau dobânzile de întârziere și cheltuielile care ar putea fi încasate în legătură cu aducerea documentului executoriu la îndeplinire*”, iar actualul alineat (1¹) al prezentului articol să fie cu numărul (1²).

Un alt principiu ce și-a găsit o elucidare amplă în cuprinsul capitolului respectiv este principiul disponibilității, care prin substanța sa conceptuală reprezintă suportul funcțional al procedurii de executare, fără de care este imposibil de conceput intentarea unei proceduri dacă creditorul nu-și va manifesta voința în solicitarea intentării procedurii de executare. Analizându-se dimensiunile juridice de extindere a principiului disponibilității în activitatea execuțională, s-a stabilit că unele dintre elementele structurale ale acestuia conturate de art. 4 CE RM generează careva îndoieli privind modul de realizare a respectivului principiu în practică, întrucât actualul Cod de executare nu conține careva reglementări referitoare la dreptul creditorului de a solicita amânarea pornirii procedurii de executare silită.

Întru eliminarea acestei inadvertențe legale, cu titlu *de lege ferenda*, s-a propus ca această prerogativă a creditorului conturată la art. 4 alin. (1) CE RM să fie modificată într-o altă redacție, prin care s-ar menționa că creditorul poate solicita executorului judecătoresc amânarea realizării unor acte sau activități execuționale, dar nicidecum amânarea procedurii de executare, care este constituită dintr-o totalitate de activități procesuale ce urmează a fi realizate numai după intentarea procedurii de executare.

Luând în considerare faptul că disponibilitatea în procedura de executare revine ambelor părți, s-a considerat că aspectul conceptual al dispoziției de la alin. (3) art. 60 CE RM necesită a fi modificată, pentru a se preveni suprimarea dreptului creditorului de a executa benevol documentul executoriu, propunându-se în acest sens ca dispoziția de la alin. (3) art. 60 CE RM să fie modificată în următoarea redacție: „*În termen de 3 zile după primirea documentului executoriu și a dovezii prin care se confirmă că debitorul a fost somat despre executarea benevolă a documentului executoriu în termen de 15 zile de la momentul recepționării somației, executorul*

judecătorească emite o încheiere cu privire la intentarea procedurii de executare, pe care o expediază părților în termen de 3 zile după emitere ”.

O altă problemă importantă cu nuanță instituțională ce ține de eficacitatea procedurii de executare, care a fost abordată în cadrul capitolului respectiv, constă în elucidarea exigențelor de conținut ale principiului rolul activ al executorului judecătorească, care prin esența sa juridică reprezintă un principiu special, adică propriu dreptului execuțional, dar care în practică generează dificultăți la realizarea unor activități procesuale.

Un alt principiu care a fost supus cercetării în acest capitol este principiul protecției secretului profesional, care prin exigențele sale de conținut se extinde și în cadrul procedurii de executare silită, autorul elucidând totodată limitele procesuale de realizare a acestuia prin prisma unor incidente desprinse din cadrul legal, însă configurația lui legală ar putea crea în practică dificultăți. La analiza finalităților juridice ale principiului în cauză s-au stabilit obscuritățile legale care creează impedimente funcționale, constatându-se în acest sens că sintagma „*terți neimplicați*” de la lit. o) art. 22 CE RM afectează realizarea în mod corespunzător a acestui principiu, iar pentru înlăturarea acestei inadvertențe legale s-a propus substituirea ei cu termenul „*participanții*”.

Întrucât tematica tezei se referă la incidentele procedurii de executare, un loc deosebit în cadrul acestui capitol i-a revenit analizei elementelor definiției ale incidentelor procedurale, care prin esența lor juridică reprezintă substanța conceptuală pentru celelalte subiecte, deoarece în lipsa acestei abordări ar fi fost imposibil de a determina dimensiunile juridice ale fiecărui incident supus investigării fără a se stabili componentele structurale ale respectivei entități juridice.

Sub acest aspect este de menționat că prin analiza elementelor definiției ale noțiunii de incidente procedurale au fost determinate și cauzele care îngreșesc posibilitatea executorilor judecătorești de a aplica analogia legii în cazul unor impedimente ce afectează derularea în mod corespunzător a procedurii de executare. Spre exemplu, în cazul apariției unor dificultăți, cum ar fi cererea înaintată instanței de judecată de către o parte la procedura de executare silită de a i se explica hotărârea judecătorească, incident pentru care legiuitorul nu a omologat careva consecințe juridice pentru procedura de executare, executorul nu va putea să dispună din oficiu suspendarea procedurii de executare, deoarece art. 71 din Codul de executare nu prevede o astfel de prerogativă procesuală.

Analizând-se aspectele referitoare la elementele definiției ale incidentelor procedurale ce apar în cadrul procedurii de executare, s-a constatat că în doctrina autohtonă lipsesc unele definiții ale noțiunii de incident, iar pentru acoperirea acestui vid doctrinar, cu titlu *de lege ferenda*, s-a propus următoarea definiție a acestei entități juridice: „*Prin incident al procedurii de executare înțelegem totalitatea împrejurărilor (circumstanțelor) obiective sau subiective ce survin în cadrul procedurii de executare, ale căror efecte juridice legislația execuțională le validează drept motive ce fac imposibilă intentarea procedurii de executare, realizarea unor activități execuționale, continuarea sau finalizarea acesteia prin executarea în mod corespunzător a documentului executoriu*”.

Un alt subiect cu o nuanță novațională care vine să completeze doctrina autohtonă cu unele aprecieri analitice asupra diversității incidentelor procedurale constă în elucidarea criteriilor doctrinare de clasificare a incidentelor procedurale la etapa de executare silită.

Prin esența sa juridică, clasificarea incidentelor procedurale prezintă un dublu interes: primul se referă la importanța teoretică a acestui subiect prin completarea doctrinei naționale cu unele cercetări utile pentru cadrul didactic, iar cel de-al doilea se referă la valoarea aplicativă a constatărilor doctrinare referitoare la unele varietăți de incidente în scopul stabilirii limitelor și modului de extindere a efectelor juridice ale fiecărui incident.

Întrucât problema ce ține de clasificarea incidentelor procedurale la etapa de executare silită nu a fost abordată în doctrina autohtonă, în scopul de a acoperi acest vid s-a încercat de a aduce claritate cu privire la clasificarea incidentelor ce pot să apară în cadrul procedurii de executare silită, identificându-se unele criterii noi de clasificare a acestora în funcție de modalitățile, perioada și efectele pe care le generează dificultățile respective asupra procedurii de executare.

Ținând-se cont de faptul că clasificarea incidentelor în funcție de consecințele juridice pe care acestea le produc asupra procedurii de executare reprezintă substanța acestei entități juridice, varietatea acestora a fost grupată în următoarele categorii: a) incidente ce duc la refuzul în intentarea procedurii de executare; b) incidente ce duc la amânarea unor activități procesuale; c) incidente ce duc la suspendarea procedurii de executare; d) incidente ce duc la încetarea procedurii de executare, e) incidente privind restabilirea drepturilor din procedura de executare.

Mentținând simetria conceptuală a criteriilor de clasificare, s-a propus de a se recunoaște un criteriu suplimentar de clasificare a incidentelor, care se deosebesc de celelalte recunoscute de doctrină prin validarea lor legală, în temeiul căruia acestea pot fi grupate în: 1) incidente procedurale perfecte și 2) incidente procedurale imperfecte.

În **Capitolul 3**, intitulat „*Realități jurisprudențiale ce apar la intentarea procedurii de executare silită a hotărârilor judecătorești în materie civilă*”, ce reprezintă fundamentul conceptual al acestei investigații, s-au reliefat dimensiunile juridice de realizare a celor mai răspândite incidente ce apar în activitatea execuțională, care au fost selectate în funcție de intensitatea survenirii lor la această etapă de restabilire a drepturilor creditorului.

Realizarea obiectivelor propuse în acest capitol vine să deznoade unele probleme ce apar în practica execuțională referitor la realizarea incidentelor supuse cercetării, iar pe lângă valoarea lor analitică, aceste obiective mai capătă și o valoare aplicativă, asigurând lucrării în cauză calitatea de suport metodologic pentru executorii judecătorești.

Pornindu-se de la unul dintre cele mai importante incidente ale executării silite, cum ar fi refuzul în intentarea procedurii de executare, și analizându-se finalitățile juridice ale acestor temeuri legale de refuz în intentarea procedurii de executare, s-a concluzionat că sintagma „*incidente procedurale*” necesită de a fi interpretată într-un sens mai larg pentru a se evita excluderea refuzului în intentarea procedurii de executare din categoria incidentelor proprii acestei faze de executare a procesului civil.

Fiind analizată finalitatea consecințelor juridice desprinse din cuprinsul acestui incident, s-a constatat că unele dintre ele sunt similare după efecte cu temeiurile de restituire a cererii de chemare în judecată, fapt ce se justifică și prin dispoziția de la alin. (2) art. 61 CE RM, deoarece legiuitorul i-a oferit creditorului posibilitatea ca după înlăturarea neajunsurilor respective să se mai adreseze din nou cu o cerere de intentare a procedurii de executare, însă această rezervă legală nu se referă la toate temeiurile de refuz în primirea cererii de intentare a procedurii de executare.

Prin inerția acestei constatări și prin aprecierea dificultăților ce ar putea să apară la momentul recepționării cererii de intentare a procedurii de executare, s-a considerat că dispoziția de la art. 61 CE RM urmează a fi modificată în următoarea redacție: „*Executorul judecătoresc, examinând cuprinsul documentului executoriu, va dispune în termen de 3 zile printr-o încheiere motivată restituirea cererii de intentare a procedurii de executare și a documentului executoriu, dacă va constata, că:...*”, care nu se reduce doar la aspectul terminologic, creditorului rezervându-i-se și posibilitatea de a se adresa după înlăturarea neajunsurilor cu o nouă cerere.

Ținându-se cont de consecințele pe care le pot genera aceste dificultăți, s-a găsit de cuviință de a ajusta aspectul terminologic al dispoziției menționate la condițiile stipulate în Codul de procedură civilă și, în scopul de a delimita împrejurările ale căror neajunsuri nu pot fi înlăturate pe viitor, s-a propus ca aceste temeuri să fie individualizate într-o categorie distinctă, prin care s-ar dispune de a se refuza în primirea cererii de intentare a procedurii de executare, deoarece creditorul este pus în imposibilitate de a se mai adresa pe viitor executorului judecătoresc cu o nouă cerere.

La elucidarea acestei probleme s-a ajuns la concluzia că alin. (1) art. 61 CE RM necesită a fi suplimentat cu o rezervă legală care va avea următorul conținut: „*h) în alte cazuri în care, potrivit legislației, executorul este pus în imposibilitate de a intenta procedura de executare*”, argumentându-se că împrejurările care pot face imposibilă intentarea procedurii de executare, expuse la articolul menționat, nu acoperă toate situațiile ce pot surveni în practica execuțională.

La aprecierea finalităților juridice ale acestui incident s-a stabilit că conținutul art. 61 CE RM pune la latitudinea executorului judecătoresc realizarea acestui incident procesual, iar

această situație ar putea crea o dificultate în practica execuțională, considerent din care s-a propus ca cuvântul „poate” din dispoziția de la alin. (1) să cedeze locul cuvântului „va”, ceea ce în consecință va înlătura caracterul alternativ al acestei prerogative procesuale.

Apreciind consecințele pe care le pot genera neajunsurile stabilite la lit. a) alin. (1) art. 61 CE RM și constatându-se faptul că ele nu pot fi înlăturate deocamdată, cu titlul de *lege ferenda* s-a propus ca acest temei să fie atribuit la categoria temeiurilor de refuz în primirea cererii de la creditor, pe motiv că creditorul este îngădit în posibilitatea de a mai înainta din nou cererea respectivă aceluiași executor.

Fiind analizate limitele de extindere a temeiului conturat la lit. b) alin. (1) art. 61 CE RM, esența căruia este axată pe omiterea termenului de prezentare a documentului executoriu, care, de regulă, se calculează conform art. 16 alin. (1) CE RM, s-a considerat că această dispoziție legală ar putea crea în practică unele dificultăți, întrucât norma respectivă se referă la modalitatea de calculare a termenului doar în privința titlului executoriu, iar luând în considerare diversitatea actelor investite cu formulă executorie conform art. 11 CE RM s-a constatat că acest temei nu acoperă toate documentele executorii.

Întru înlăturarea acestei inadvertențe legale, cu titlu de *lege ferenda*, s-a propus modificarea conținutului lit. b) de la alineatul respectiv în următoarea redacție: „*Titlul executoriu poate fi prezentat spre executare în decursul a 3 ani de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești în al cărei temei a fost emis, iar celelalte documente executorii în termen de 3 ani de la momentul investirii cu formulă executorie, cu condiția că legea nu prevede altfel*”.

Un alt aspect important desprins din cadrul acestui incident procedural ce a fost abordat în cadrul acestui capitol este axat pe obscuritatea pe care o generează cuprinsul temeiului prevăzut la lit. c) art. 61 CE RM, considerându-se în acest sens că temeiul respectiv urmează a fi expus în următoarea redacție: *c) documentul executoriu nu este întocmit în conformitate cu prevederile art. 14 din prezentul cod sau nu corespunde unor cerințe prevăzute de alte legi*, ceea ce ar preveni pe viitor apariția unor dificultăți la aplicarea acestui temei de refuz în intentarea procedurii de executare.

O altă problemă importantă pentru practica execuțională la realizarea acestui incident procedural derivă din dificultățile pe care le pot crea obscuritățile legale referitoare la împuternicirea unei persoane de către creditor pentru depunerea cererii de intentare a procedurii de executare cu alăturarea documentului executoriu. Fiind analizat conținutul prevederilor legale în materie de reprezentare, s-a constatat că ele ar putea crea unele dificultăți în ce privește modalitatea de legitimare a împuternicirilor reprezentantului, iar pentru înlăturarea acestor obscurități legale s-a propus, cu titlu de *lege ferenda*, ca dispoziția de la alin. (1) art. 49 CE RM să fie modificată după cum urmează: „*Împuternicirile reprezentantului trebuie să fie formulate în modul stabilit de legislație*”, astfel fiind exclusă sintagma „*în contract sau în procură*”, care restricționează din punct de vedere legal modul de legitimare a împuternicirilor reprezentanților.

Făcându-se un bilanț asupra tuturor împrejurărilor expuse în cuprinsul art. 61 CE RM, s-a considerat că legiuitorul nu a reușit să cuprindă toate situațiile care ar putea crea în practică impedimente la intentarea procedurii de executare. Cu titlu de ilustrare în acest sens ar putea servi situația când hotărârea judecătorească ar putea fi anulată până la înaintarea cererii de intentare a procedurii de executare fără a se anula și titlul executoriu. Apreciindu-se consecințele pe care le poate provoca această situație în practică, s-a considerat inutilă intentarea procedurii de executare în lipsa actului de dispoziție al instanței judecătorești în baza căruia a fost emis titlul executoriu, iar în scopul înlăturării acestui vid legislativ s-a propus completarea art. 61 CE RM cu un temei suplimentar de restituire a cererii de intentare având următorul conținut: *g) anularea hotărârii judecătorești sau a actului juridic în baza căruia a fost emis documentul executoriu poate servi drept temei de restituire a cererii de intentare a procedurii de executare*.

Ținând cont de faptul că prin temeiul de refuz prevăzut la lit. f) art. 61 CE RM legiuitorul creează o incertitudine cu privire la limitele de extindere a acestuia, s-a considerat că temeiul respectiv trebuie modificat în următoarea redacție: „*f) obligația debitorului consemnată în documentul executoriu a fost executată integral*”, modificare prin care s-ar preveni unele dificultăți la aplicarea acestui temei de refuz.

Fiind analizat ultimul motiv de refuz în intentarea procedurii de executare, care a fost introdus recent în cuprinsul articolului 61 CE RM, s-a constatat că această situație își justifică utilitatea pentru apărarea drepturilor debitorului și prevenirea abuzurilor din partea creditorului. Prin esența acestui temei, legiuitorul a pretins să protejeze drepturile debitorului prin prevenirea unei constrângeri nejustificate. Raționamentul juridic al acestei completări a fost condiționat de cazurile ce se întâlneau în practica execuțională în care creditorul, profitând de situația că debitorul se află în străinătate, solicita abuziv intentarea procedurii de executare silită, ceea ce ducea la realizarea unor activități procesuale nejustificate din partea executorului judecătoresc, determinând astfel apariția unui alt incident – de întoarcere a obiectului executării silite.

Apreciindu-se finalitatea acestui motiv de refuz și aspectele sale metodologice, s-a considerat că în practică ar putea să apară unele dificultăți în privința stabilirii faptului că la momentul recepționării cererii de intentare a procedurii de executare debitorul și-a executat obligațiunea prescrisă în documentul executoriu.

Chiar dacă în aparență această prevedere legală nu trezește careva îndoieli cu privire la aplicabilitatea sa practică, totuși din punct de vedere metodologic ea ridică semne de întrebare în privința stabilirii unor plăți care au diferite scadențe ce devin exigibile la anumite perioade de timp.

O altă condiție care trebuie să fie întrunită la aplicarea acestui motiv de executare constă în executarea integrală a obligațiunii ce revine debitorului conform documentului executoriu, fapt ce nu poate fi identificat din redacția textului de la litera f), deoarece în el legiuitorul s-a referit la document și nu la obligația care trebuie să fie executată de către debitor.

Întru eliminarea acestei obscurități terminologice, cu titlu *de lege ferenda*, s-a propus modificarea textului respectiv în următoarea redacție: „f) *obligația debitorului consemnată în documentul executoriu a fost exercitată integral*”, prin care s-ar preveni unele îndoieli asupra modului de aplicare a acestei dispoziții legale.

Sub acest aspect, s-a precizat că în cazul în care obligația prescrisă în documentul executoriu a fost executată de către debitor benevol și corespunzător naturii juridice a acesteia, însă a fost executată cu întârziere de la data la care aceasta a fost susceptibilă de a fi executată, creditorul nu va mai putea pretinde intentarea procedurii de executare în scopul încasării dobânzilor de întârziere, deoarece aceste sume nu sunt incluse în documentul executoriu.

Aplicarea acestui temei de refuz în intentarea procedurii de executare se va extinde și asupra situațiilor când creditorul a suportat careva cheltuieli suplimentare ce țin de obținerea executării obligațiunii, iar debitorul nu le-a restituit pe cale benevolă, motiv din care executorul judecătoresc nu va putea dispune intentarea procedurii de executare, deoarece obligația consemnată în documentul executoriu a fost executată pe deplin, iar cu privire la cheltuielile respective nu există o mențiune expresă în cuprinsul documentului executoriu.

Deoarece printre cele mai răspândite incidente întâlnite în cadrul procedurii de executare silită este considerată suspendarea acesteia, în cadrul investigațiilor s-a mai constatat că acest incident se individualizează și prin diversitatea temeiurilor pe care legiuitorul le-a recunoscut datorită împrejurărilor care fac imposibilă derularea procedurii de executare.

În scopul prevenirii unor dificultăți ce țin de stabilirea finalităților juridice ale acestui incident au fost specificate elementele definitorii ale suspendării procedurii de executare care ar permite delimitarea acestui incident de amânarea procedurii de executare.

Deoarece Codul de executare nu conține o definiție a suspendării procedurii de executare, s-a încercat o analiză a definițiilor doctrinare întâlnite în literatura de specialitate autohtonă și în cea străină pentru a scoate în relief cele mai importante elemente definitorii ale acestui incident, fără de care el nu și-ar putea justifica utilitatea aplicativă.

Potrivit unei opinii din doctrina română, suspendarea procedurii de executare silită înseamnă „*oprirea temporară a cursului procedurii de urmărire..., care are loc când se ivesc anumite împrejurări sau evenimente numite cauze de suspendare*” [23, p. 130].

S-a considerat că autorul acestei definiții, Grațian Porumb, nu a reușit să cuprindă în ea toate elementele definitorii ale suspendării procedurii de executare, ceea ce creează unele incomodități la delimitarea acestui incident de amânarea procedurii de executare, deoarece atât

amânarea, cât și suspendarea procedurii de executare silită se sistează provizoriu pe o anumită perioadă de timp, numai că amânarea are loc pe o perioada de timp concretă.

În opinia autorilor români Savelly Zilberstein și Viorel Mihai Ciobanu, „suspendarea executării silite constă, în general, în oprirea activității executorului judecătoresc, dar de multe ori ea poate fi dispusă chiar înainte de a se începe executarea silită” [26]. Analizându-se elementele definitorii ale noțiunii în cauză s-a constatat că unele precizări ale acestei definiții creează o incertitudine conceptuală asupra finalității incidentului respectiv, deoarece este imposibil de a se solicita suspendarea procedurii dacă aceasta în realitate nu s-a intentat.

Făcându-se o generalizare a definițiilor doctrinare referitoare la suspendarea procedurii de executare, s-a constatat că majoritatea nu acoperă elementele definitorii ale acestui incident procedural, iar pentru înlăturarea acestui vid doctrinar, cu titlu *de lege ferenda*, s-a propus următoarea definiție: „Prin suspendarea procedurii de executare înțelegem totalitatea împrejurărilor (circumstanțelor) obiective sau subiective prevăzute de legislație care survin în cadrul procedurii de executare și care prin efectele lor fac imposibilă sau îngreunează realizarea activităților procesuale, din care cauză executorul judecătoresc este obligat sau poate să dispună sistarea provizorie obligatorie sau facultativă a procedurii de executare silită pe o durată nedeterminată, până la dispariția impedimentelor care au făcut imposibilă continuarea procedurii de executare”.

Dat fiind faptul că suspendarea procedurii de executare silită poate fi realizată numai în cazul survenirii unor împrejurări pe care legiuitorul le justifică drept motive întemeiate ce condiționează sistarea activităților, este evident că fiecare motiv de suspendare are la bază unele condiții stabilite de legislație care trebuie să fie întrunite la momentul solicitării suspendării procedurii de executare.

Pornind de la aspectul terminologic al denumirii art. 78 CE RM „Obligația de a suspenda executarea și termenele de suspendare a executării” și raportând-o la obiectul său de reglementare, s-a concluzionat că această denumire nu reflectă în mod adecvat esența articolului în cauză, generând astfel unele îndoieli asupra conținutului conceptual al articolului în cauză, ceea ce ar putea crea unele dificultăți în practică.

Drept confirmare a acestei dificultăți terminologie ar putea servi faptul că această situație juridică nu poate fi interpretată concomitent atât în calitate de incident procedural, cât și în calitate de obligație procedurală. Pe lângă acest fapt, s-a mai precizat că, de regulă, obligațiile procesuale sunt însoțite de o sancțiune procesuală pentru cazul neexecutării lor sau executării necorespunzătoare, însă, dacă reieșim din conținutul art. 78 CE RM, lesne observăm că împrejurările obiective și subiective care stau la baza motivelor de suspendare a procedurii de executare nu pot avea calitatea unei obligațiuni procesuale, dar sunt puse la dispoziția părților în calitate de remediu procesual în prevenirea derulării unei proceduri defectuoase.

Astfel, cu titlu *de lege ferenda*, s-a propus ca denumirea acestui articol să fie modificată după cum urmează: „Suspendarea obligatorie a procedurii de executare și termenele de suspendare a executării”.

Analizându-se temeiurile de suspendare obligatorie a procedurii de executare silită expuse la alin. 1) art. 78 CE, s-a constatat că acestea au un caracter exhaustiv și că dispunerea suspendării nu poate fi pusă la discreția executorului judecătoresc, întrucât gravitatea efectelor pe care ea le generează asupra procedurii de executare ar putea afecta drepturile părților. Iar prin conținutul fiecărui temei de suspendare se validează, din punct de vedere juridic, o împrejurare de fapt care prin efectele sale face imposibilă realizarea activităților execuționale.

Fiind analizate finalitățile suspendării în baza temeiului propus cu titlu *de lege ferenda* la lit. g) art. 78 CE RM, s-a considerat că acest temei de suspendare obligatorie a procedurii de executare nu poate fi operat în cazul în care hotărârea judecătorească a fost anulată până la depunerea cererii de intentare a procedurii de executare, deoarece el își suspendă valabilitatea juridică. Întru prevenirea unei executări defectuoase s-a constatat că ar fi incorect a dispune intentarea procedurii de executare în lipsa actului ce a stat la baza emiterii documentului executoriu, fapt ce a constituit suportul justificativ al propunerii *de lege ferenda* ce ține de completarea art. 61 CE RM cu un temei suplimentar de refuz în primirea cererii de intentare a procedurii de

executare care va avea următorul conținut: „a fost anulată hotărârea judecătorească sau actul juridic în baza căruia a fost emis documentul executoriu”.

Ținându-se cont de delimitările ce s-au propus în raport cu structura art. 61 CE RM, s-a considerat că articolul respectiv urmează a fi completat cu un alineat suplimentar, cu numărul 4, care va dispune următoarele: „4) Restituirea cererii creditorului nu exclude posibilitatea acestuia de a înainta o altă cerere și de a prezenta documentul executoriu dacă neajunsurile au fost înlăturate sau au dispărut circumstanțele ce au făcut imposibilă intentarea procedurii de executare, iar dacă s-a refuzat primirea cererii de intentare, atunci creditorul decade din dreptul de a mai înainta o nouă cerere”.

Constatând faptul că la suspendarea procedurii de executare pe motive ce au la bază împrejurări axate pe succesiunea părților în drepturi procesuale se tergiversează legitimarea acestei formalități procesuale dat fiind faptul că legiuitorul le-a atribuit în competența instanțelor de judecată, s-a propus ca succesiunea părților în drepturi procesuale la etapa de executare silită să fie efectuată de către executor printr-o încheiere motivată care să poată fi atacată cu recurs la instanța de judecată.

Deoarece pe lângă temeiurile de suspendare obligatorie a procedurii de executare silită legiuitorul a găsit de cuviință să stabilească și unele temeiuri de suspendare facultativă, care la fel fac imposibilă derularea activităților privind executarea documentului din cauza unor împrejurări ce duc la executarea defectuoasă sau chiar fac imposibilă îndeplinirea documentului executoriu, devine evident că și unele dintre aceste temeiuri lasă urmă de îndoială în ce privește determinarea dimensiunilor juridice în practică.

Spre deosebire de împrejurările ce alcătuiesc gama temeiurilor de suspendare obligatorie a procedurii de executare silită, observăm că temeiurile de suspendare facultativă sunt axate pe unele circumstanțe cu un grad de dificultate mai redus care nu fac imposibilă continuarea execuției silită, însă prin valoarea lor aplicativă ar putea îngreuna realizarea unor activități execuționale sau chiar ar putea crea unele impedimente la executarea corespunzătoare a documentului executoriu.

Analizându-se aspectele terminologice ale denumirii art. 79 CE, s-a constatat că legiuitorul a menținut aceeași simetrie terminologică, ceea ce denotă că denumirea articolului respectiv nu reflectă în mod corespunzător conținutul articolului, iar pentru eliminarea acestei dificultăți terminologice s-a propus modificarea denumirii art. 79 CE RM după cum urmează: „*Suspendarea facultativă a procedurii de executare*”, care, în opinia autorului, ar reflecta în mod corespunzător obiectul de reglementare al acestui articol.

Fiind constatat gradul de dificultate a temeiului de suspendare facultativă prevăzut la pct. 1) alin. (1) art. 79 CE RM, s-a considerat că această împrejurare nu ar putea să rămână la discreția executorului judecătoresc, deoarece executarea unui document neclar sau contradictoriu prin conținutul său ar putea afecta drepturile uneia dintre părți sau ale terțelor persoane. În virtutea acestor constatări, s-a ajuns la concluzia că acest temei urmează a fi atribuit la categoria temeiurilor de suspendare obligatorie a procedurii de executare silită cu completările de rigoare expuse în teză.

Apreciindu-se condițiile de suspendare prevăzute la pct. 3) alin. (1) art. 79 CE RM, s-a considerat că efectele acestuia necesită a fi extinse și asupra cererii de revizuire, deoarece această posibilitate a instanței de revizuire este conturată la art. 451 alin. (5) CPC RM. În virtutea acestei constatări, punctul respectiv trebuie să fie expus în următoarea redacție: „3) *depunerii recursului sau a cererii de revizuire, atunci când:*”, deoarece condițiile de suspendare în cazul acestui incident sunt similare după exigențele procesuale.

Fiind analizate condițiile de suspendare facultativă invocate de legiuitor la depunerea recursului, s-a demonstrat că se creează o incertitudine metodologică în ce privește realizarea acestui incident, iar pentru a facilita accesibilitatea acestui temei de suspendare și întru a elimina pleonasmul conceptual referitor la cauțiune, s-a propus ca din pct. 3) alin. (1) art. 79 CE RM să fie exclusă lit. c), deoarece această condiție nu-și justifică utilitatea practică.

Stabilindu-se că formularea temeiului de suspendare facultativă expusă la lit. c) alin. (2) art. 79 CE RM nu acoperă toate situațiile întâlnite în practica execuțională, cum ar fi cazul în

care în cadrul procedurii de executare, care are ca obiect transmiterea copilului spre întreținere și educare creditorului, debitorul se ascunde împreună cu copilul, s-a considerat că în cuprinsul alineatului respectiv urmează să fie introdusă o precizare formulată prin conjuncția *și*, anume: „c) *căutarea debitorului sau/și identificarea locului aflării copilului*”.

Fiind analizat modul de extindere a dificultăților prevăzute la lit. d) alin. (2) art. 79 CE RM, s-a constatat că suntem în prezența unei suspendări parțiale a procedurii de executare. Ajustând această situație la criteriile de clasificare a incidentelor procedurale, s-a găsit de cuviință de a fi stabilit un criteriu suplimentar de clasificare în funcție de gradul de afectare a procedurii de executare: incidente ce afectează întreaga procedură de executare *și* incidente ce afectează numai o parte din procedura de executare.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Întru realizarea obiectivelor prezentei lucrări, abordând spectrul subiectelor propuse spre cercetare, autorul a intenționat să scoată în relief cele mai stringente probleme în materia executării silite, care au fost însoțite de următoarele **concluzii**:

1. Apreciind finalitățile juridice ale procedurii de executare, concluzionăm că prin valoarea sa juridică aceasta constituie o componentă a garanției fundamentale a accesului la justiție, deoarece în doctrină ea mai este numită și acțiune execuțională, iar în optica jurisprudenței europene se menționează că „*executarea unei hotărâri judecătorești definitive reprezintă o etapă inseparabilă a procesului judiciar echitabil*”.

2. Ajustând această etapă a procedurii civile la constatările expuse *supra* și la reglementările în domeniu, concluzionăm că ea mai îmbracă calitatea unei forme de manifestare a acțiunii civile, deoarece, potrivit art. 11 CE RM, în calitate de document executoriu este recunoscut contractul de ipotecă, care este investit cu formulă executorie și este supus urmării silite.

Constatând că incidentele procedurale diminuează eficacitatea procedurii de executare, concluzionăm că o cauză importantă ce sterilizează valorificarea drepturilor subiective în cadrul procedurii de executare o constituie și lipsa unor reglementări prin care s-ar sancționa statul pentru incapacitatea acestuia de a crea condiții favorabile pentru executarea hotărârilor judecătorești.

3. Analizând definiția executării silite expusă în art. 10 alin. (1) CE RM, am constatat că aceasta nu cuprinde toate elementele definiției ale activităților procesuale care ne-ar permite să identificăm dimensiunile juridice ale procedurii de executare, ceea ce ar putea crea în practică unele dificultăți ce derivă din obscuritățile ei, cum ar fi, spre exemplu, determinarea momentului de încetare a procedurii de executare, constatare ce ne-a și motivat să elaborăm, cu titlu *de lege ferenda*, o definiție mai complexă prin care s-ar acoperi elementele esențiale ale acestei faze procesuale.

4. Luând în considerare faptul că elementele definiției de executare silite nu elucidează într-un mod clar momentul încetării procedurii de executare, am concluzionat că, prin inerția acestei neclarități, unele precizări trebuie făcute și în dispoziția de la art. 83 lit. a) CE RM, prin care s-ar elimina această obscuritate legală.

În sensul acestei constatări, considerăm că dispoziția de la lit. a) art. 83 CE RM necesită a fi modificată în următoarea redacție: „a) *obligația a fost stinsă și achitate dobânzile de întârziere și/sau, după caz, cheltuielile de executare*”, modificare ce ar preveni apariția unor dificultăți de aplicare și tălmăcire a acestui temei de încetare a procedurii de executare.

5. În secțiunea 2.2. a lucrării au fost analizate unele principii a căror aplicare contribuie esențial la realizarea anumitor activități execuționale, în special la realizarea unor incidente procedurale, ceea ce ne-a determinat să concluzionăm că principiul echității este fundamentul întregii proceduri civile, care nu-și știrbează din valoarea sa aplicativă și în faza de executare a hotărârilor judecătorești.

6. Analizând limitele de extindere a principiului legalității în cadrul procedurii de executare, am concluzionat că în unele situații s-ar putea restricționa drepturile participanților la proces de a contesta după 6 luni de la momentul emiterii actele procesuale ale executorului judecătoresc, ceea ce afectează dreptul la apărare garantat de Constituția Republicii Moldova, iar pentru a

înlătura acest impediment considerăm că prevederea respectivă urmează a fi expusă într-o altă redacție.

7. Apreciind limitele de realizare a principiului echității în cadrul procedurii de executare, am constatat că unele reglementări în materie de imparțialitate a executorului și vizând proporționalitatea măsurilor asigurătorii conțin inadvertențe ce ar putea afecta principiul echității, iar pentru a elimina această dificultate legală am înaintat unele propuneri *de lege ferenda* care ar înlătura aceste obscurități legale.

8. În rezultatul analizei finalităților juridice ale principiului disponibilității, am stabilit că unele precizări din cuprinsul art. 4 CE RM generează diferite semne de întrebare privind modul de realizare a acestuia în practică, deoarece actualul Cod de executare nu conține careva reglementări referitoare la dreptul creditorului de a solicita amânarea pornirii procedurii de executare silită, iar prevederile art. 70 CE RM se referă la termenul de executare a documentelor executorii, ceea ce ne-a și determinat să înaintăm unele propuneri *de lege ferenda* întru eliminarea acestei ambiguități legale.

9. Analizând finalitatea extinderii principiului disponibilității asupra prerogativelor debitorului, am constatat că legiuitorul nu a conturat un mecanism juridic de delimitare a executării benevole de către debitor a documentului executoriu la etapa extraprocedurală, supunându-l pe acesta la achitarea în mod obligatoriu a unor cheltuieli suplimentare ce țin de aducerea la îndeplinire a documentului executoriu, iar pentru accesarea acestei facultăți am înaintat o propunere *de lege ferenda* prin care s-ar valida această posibilitate.

10. Deoarece contractul de tranzacție constituie un act de dispoziție al părților la proces realizat prin consimțământul reciproc al acestora, am constatat că realizarea acestuia în cadrul procedurii de executare silită poate fi afectată prin aprobarea și validarea efectelor dispozițiilor de la art. 62 alin. (3) și de la art. 83 lit. b) CE RM, dat fiind rolul arbitrar al executorului judecătoresc, iar pentru înlăturarea acestei dificultăți am intervenit cu unele modificări de rigoare.

11. Analizând finalitatea principiului protecției secretului profesional și ajustând-o la unele prevederi legale, am constatat că unele dispoziții legale, prin modul de redactare a acestora, admit încălcarea acestui principiu, iar pentru a înlătura dificultățile ce pot să apară în practică am ajuns la concluzia că unele aspecte ale dispoziției de la art. 8 lit. e) al Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești și de la art. 22 lit. o) CE RM necesită a fi modificate.

12. Întru identificarea elementelor definitorii ale incidentelor procedurale, am constatat că definițiile doctrinare analizate nu cuprind unele aspecte ce ar reflecta în mod corespunzător esența juridică a acestei instituții, iar pentru a înlătura acest vid doctrinar am elaborat o definiție mai complexă ce vine să cuprindă majoritatea aspectelor definitorii.

13. Remarcând diversitatea incidentelor ce se întâlnesc în practica execuțională, am constatat că criteriile doctrinare de clasificare a acestor dificultăți nu acoperă pe deplin toate aspectele ce țin de identificarea unor criterii de delimitare a lor. În acest sens, am propus unele criterii suplimentare reieșind din modalitățile, perioada și efectele pe care aceste dificultăți le generează.

14. Apreciind finalitățile juridice ale temeiurilor de refuz în intentarea procedurii de executare, am ajuns la concluzia că sintagma „incidente procedurale” trebuie interpretată într-un sens mai larg pentru a se cuprinde și acele incidente ce apar până la intentarea procedurii de executare; în consecință, se va justifica finalitatea unui criteriu de clasificare a incidentelor în funcție de momentul realizării lor.

15. Analizând efectele și consecințele juridice pe care le generează fiecare motiv de refuz în intentarea procedurii de executare, am considerat necesar de a ajusta aceste situații la prevederile art. 169 și 170 CPC RM, prin care s-ar identifica două categorii de temeiuri: adică, temeiuri de restituire a cererii de intentare și temeiuri de refuz în primirea cererii de intentare a procedurii de executare cu precizarea, prin alineate distincte, a posibilității creditorului de a se adresa pe viitor cu o nouă cerere de intentare a procedurii de executare. În acest sens, art. 61 CE RM urmează a fi completat cu alineate suplimentare, prin care să se precizeze motivele de restituire și cele de refuz în primirea cererii de intentare, instituindu-se totodată și alte temeiuri ce justifică conținutul acestui incident.

16. Analizând aspectul terminologic al dispoziției de la alin. (1) art. 61 CE RM, considerăm că prin utilizarea cuvântului „*poate*” legiuitorul a pus realizarea acestui incident procedural la latitudinea executorului judecătoresc, ceea ce n-ar fi corect, deoarece temeiurile respective nu au un caracter alternativ în refuzul de a intenta procedura de executare. Astfel, considerăm că cuvântul „*poate*” trebuie să cedeze locul cuvântului „*va*”.

17. Ținând cont de faptul că neajunsurile stabilite la lit. a) alin. (1) art. 61 CE RM nu pot fi înlăturate pe viitor, considerăm că acest temei urmează să fie atribuit la categoria temeiurilor de refuz în primirea cererii de la creditor, dat fiind faptul că creditorul este privat pe viitor de posibilitatea de a mai înainta din nou cererea respectivă aceluiași executor.

18. Întrucât temeiul de la lit. b) alin. (1) art. 61 CE RM este axat pe omiterea termenului de prezentare a documentului executoriu, ce se calculează conform art. 16 alin. (1) CE RM care se referă în mod exclusiv doar la titlul executoriu, concluzionăm că acest mod de calculare nu acoperă toate varietățile de documente executorii specificate în art. 11 CE RM, iar pentru a înlătura această obscuritate considerăm că dispoziția de la art. 16 CE PM urmează să fie expusă într-o altă redacție.

19. Apreciind limitele de aplicare a temeiului de la lit. c) art. 61 CE RM, considerăm că acesta își reduce aplicabilitatea numai asupra titlului executoriu, iar pentru a extinde aplicabilitatea lui considerăm că această prevedere necesită să fie modificată, astfel încât să cuprindă și exigențele de conținut ale celorlalte varietăți de documente executorii.

20. Corelând dispoziția de la lit. d) alin. (1) art. 61 CE RM cu cea de la alin. (1) art. 15 din același cod, concluzionăm că între aceste două dispoziții legale există o neconcordanță conceptuală ce ar genera în practică unele îndoieli privind aplicarea corectă a respectivelor norme, iar pentru a elimina această discordanță, am considerat că se impune ca necesară o armonizare conceptuală prin care să se valide posibilitatea delegării unui reprezentat de către creditor.

21. Apreciind limitele de extindere a prevederilor în materie de reprezentare stabilite în alin. (1) art. 49 CE RM, considerăm că prin sintagma „*în contract sau în procură*” se restricționează formalismul legal de legitimare a împuternicirii din cadrul procedurii de executare, iar pentru a înlătura această obscuritate, considerăm că această prevedere legală urmează să fie expusă într-o altă redacție.

22. Constatând faptul că prevederile art. 61 CE RM nu acoperă toate situațiile ce pot fi întâlnite în practica execuțională care ar servi drept motiv de restituire a cererii de intentare a procedurii de executare, considerăm că acesta necesită să fie completat cu un temei ce se axează pe anularea actului în baza căruia a fost emis documentul executoriu.

23. Analizând limitele de aplicare a lit. f) art. 61 CE RM apreciate prin prisma condițiilor stabilite la art. 170 CPC RM, considerăm că acest temei urmează să fie atribuit la temeiurile de refuz în primirea cererii pe motiv că creditorul este privat de posibilitatea de a se adresa pe viitor executorului judecătoresc cu o nouă cerere de intentare a procedurii de executare, iar conținutul acestuia necesită să fie modificat într-o altă redacție.

24. Apreciind finalitatea juridică a temeiului specificat la lit. f) art. 61 CE RM prin prisma aspectului terminologic, considerăm că în această redacție nu este reflectată clar esența acestui temei de refuz, deoarece debitorul în realitate își execută obligația prescrisă în documentul executoriu și nu în oarecare document ca atare, iar pentru a justifica efectiv refuzul în primirea cererii de intentare este necesar ca executarea să fie efectuată în mod corespunzător, ceea ce atrage după sine o corectare terminologică a temeiului în cauză.

25. Analizând definițiile doctrinare referitoare la suspendarea procedurii de executare, am constatat că majoritatea nu acoperă elementele definitorii ale acestui incident procedural, iar pentru a înlătura acest vid doctrinar am găsit de cuviință să propunem propria definiție, prin care să se nuanțeze cele mai importante elemente ce individualizează acest incident în raport cu alte incidente similare după unele efecte, cum ar fi, spre exemplu, amânarea procedurii de executare.

26. Apreciind limitele de extindere a motivului de suspendare obligatorie expus la lit. a) art. 78 CE RM, considerăm că el nu acoperă unele situații ce pot fi întâlnite în practica execuțională, cum ar fi, spre exemplu, cazul când hotărârea judecătorească a fost anulată fără să se anuleze și titlul executoriu până la depunerea cererii de intentare a procedurii de executare, creându-i

astfel executorului judecătoresc dificultatea de a intenta procedura de executare și de a realiza careva activități. Această inadvertență legală necesită a fi înlăturată.

27. Analizând temeiurile de suspendare a procedurii de executare, constatăm că la alin. (1) art. 79 CE RM legiuitorul a rezervat doar instanței de judecată posibilitatea de a dispune suspendarea. Însă, după cum cunoaștem, în practică există situații când instanța evită să se expună asupra acestui fapt, iar această restricționare în unele cazuri dublează formalismul procedural și duce la tergiversarea procedurii de executare.

28. Apreciind gravitatea consecințelor juridice pe care le poate genera o hotărâre judecătorească neclară sau controversată prin conținutul dispozitivului său, considerăm că în această situație suspendarea procedurii de executare nu poate fi pusă la discreția instanței de judecată și a executorului judecătoresc.

Reieșind din constatările investigațiilor realizate și apreciind impactul lor asupra cadrului legal național, asupra practicii execuționale și a celei jurisprudențiale, precum și apreciind valoarea lor analitică, am înaintat următoarele **propuneri de lege ferenda** cu caracter legislativ și doctrinar:

1. Dat fiind că definițiile doctrinare nu acoperă cele mai importante elemente definitorii ale procedurii de executare, propunem următoarea definiție a acestei instituții: *„Procedura de executare silită reprezintă ultima etapă de restabilire a drepturilor subiective, intentată la solicitarea creditorului pentru cazul când debitorul nu a executat benevol obligația consemnată în documentul executoriu, care este constituită dintr-o totalitate de activități procesuale realizate de către executorul judecătoresc conform legislației pentru a aduce la îndeplinire în mod corespunzător obligațiunea debitorului, pentru a încasa dobânzile de întârziere și a recupera cheltuielile suportate de creditor la realizarea activităților execuționale”*.

2. În virtutea acestei definiții, am constatat că unele elemente definitorii își extind efectele asupra limitelor juridice ale procedurii de executare, ceea ce ne-a și determinat să înaintăm o altă propunere ce derivă din precizarea referitoare la volumul activităților procesuale necesare pentru a aduce la realizare anumite solicitări care n-au fost expuse în documentul executoriu, dar care sunt necesare pentru valorificarea tuturor drepturilor creditorului legate de procedura de executare.

3. Întru a se preveni incertitudinea cu privire la motivul de încetare a procedurii de executare, am propus modificarea dispoziției de la lit. a) art. 83 CE RM în următoarea redacție: *„a) obligația a fost stinsă și achitate dobânzile de întârziere și/sau, după caz, cheltuielile de executare”*, ceea ce în consecință ar elimina dificultățile la stabilirea momentului de încetare a procedurii de executare.

4. Ultima propoziție din dispoziția de la alin. (1) art. 161 CE RM necesită modificare în următoarea redacție: *„Actele de executare întocmite de executorul judecătoresc nu pot fi contestate dacă din momentul săvârșirii și aducerii lor la cunoștința participanților la proces au trecut mai mult de 6 luni”*; astfel, prin această modificare s-ar elimina acea restricție referitoare la contestarea actelor executorului judecătoresc care nu au fost cunoscute debitorului.

5. În scopul de a fi eliminate unele obscurități legale ce ar putea afecta realizarea principiului echității, am propus ca cuvântul „debitor” sau „creditor” de la alin. (1) lit. a), b) și c) art. 34 CE RM să fie substituit cu sintagma „una dintre părți”, ceea ce ar exclude facilitarea poziției creditorului în procedura de executare.

6. Deoarece proporționalitatea este o componentă a principiului echității, am propus completarea art. 63 CE RM cu un alineat suplimentar (1¹) în următoarea redacție: *„La aplicarea măsurilor asiguratorii, executorul judecătoresc trebuie să țină cont de valoarea creanței, penalitățile și/sau dobânzile de întârziere și cheltuielile care ar putea fi încasate în legătură cu aducerea documentului executoriu la îndeplinire”*, iar actualul alineat (1¹) al prezentului articol să fie cu numărul (1²).

7. În scopul de a completa principiul disponibilității cu o prerogativă procesuală proprie creditorului, am propus completarea alin. (1) art. 4 CE RM după cum urmează: *„Creditorul poate solicita executorului amânarea realizării unor acte sau activități execuționale”*.

8. Pentru disponibilitatea debitorului de a executa benevol documentul executoriu, am propus modificarea dispoziției de la alin. (3) art. 60 CE RM în următoarea redacție: *„În termen*

de 3 zile după primirea documentului executoriu și a dovezii prin care se confirmă că debitorul a fost somat despre executarea benevolă a documentului executoriu în termen de 15 zile de la momentul recepționării somației, executorul judecătoresc emite o încheiere cu privire la intentarea procedurii de executare, pe care o expediază părților în termen de 3 zile după emitere”.

9. Întru a fi eliminate dificultățile ce pot să apară în practica execuțională referitoare la realizarea în mod corespunzător a principiului păstrării secretului profesional, am propus ca dispoziția de la lit. e) art. 8 al Legii nr. 113/2010 privind executorii judecătorești să fie modificată în următoarea redacție: „să păstreze secretul de stat, comercial bancar și personal și să nu divulge informațiile și faptele care i-au devenit cunoscute în procedura de executare, precum și să întreprindă toate măsurile de precauțiune ce ar asigura executarea obligațiilor respective de către angajații acestuia”.

10. Stabilind faptul că prin sintagma „terți neimplicați” din conținutul lit. o) art. 22 CE RM se afectează respectarea principiului protecției secretului profesional în activitatea execuțională, am propus substituirea acesteia cu termenul „participanți”, ceea ce în consecință ar înlătura această inadvertență legală.

11. Deoarece prin definițiile doctrinare date noțiunii „incidente procedurale”, analizate în lucrare, nu se acoperă pe deplin esența juridică a acestei entități procesuale, am propus următoarea definiție: „Prin incident al procedurii de executare înțelegem totalitatea împrejurărilor (circumstanțelor) obiective sau subiective ce survin în cadrul procedurii de executare, ale căror efecte juridice legislația execuțională le validează drept motive ce fac imposibilă intentarea procedurii de executare, realizarea unor activități execuționale, continuarea sau finalizarea acesteia prin executarea în mod corespunzător a documentului executoriu”.

Interpretarea *lato sensu* a sintagmei „incidente procedurale” este condiționată de necesitatea acoperirii și a celorlalte impedimente ce apar până la momentul intentării procedurii de executare.

12. Apreciind consecințele juridice pe care aceste incidente le produc asupra procedurii de executare și care prin esența lor reprezintă substanța acestei instituții juridice, am propus ca întreaga lor diversitate să fie grupată în următoarele categorii: a) incidente ce duc la refuzul în intentarea procedurii de executare; b) incidente ce duc la amânarea unor activități procesuale; c) incidente ce duc la suspendarea procedurii de executare; d) incidente ce duc la încetarea procedurii de executare, e) incidente privind restabilirea drepturilor din procedura de executare.

13. Analizând nivelul de recunoaștere a acestor dificultăți de către legiuitor, am identificat un criteriu suplimentar de clasificare – în funcție de validarea lor legală, la care se atribuie: 1) incidentele procedurale perfecte și 2) incidentele procedurale imperfecte.

14. Ajustarea efectelor juridice ale temeiurilor expuse la art. 61 CE RM la efectele juridice validate de art. 169 și 170 CPC RM prin intermediul cărora se va contribui la înlăturarea obscurităților ce țin de valorificarea posibilității creditorului de a mai înainta pe viitor o altă cerere de intentare a procedurii de executare.

15. În scopul de a înlătura caracterul arbitrar al temeiurilor ce țin de restituirea sau refuzul în primirea cererii de intentare a procedurii de executare, am propus substituirea cuvântului „poate” din alin. (1) art. 61 CE RM cu cuvântul „va”.

16. Modificarea denumirii art. 61 CE RM după cum urmează: „Restituirea și refuzul în primirea cererii de intentare a procedurii de executare” care, la rândul său, va atrage modificarea alineatelor (1) și (2) din acest articol.

17. Modificarea dispoziției de la alin. (1) art. (61) CE RM în următoarea redacție: „Executorul judecătoresc **va restitui** cererea de intentare a procedurii de executare, dacă:”, urmând a fi expuse și temeiurile ce vor servi drept motiv de restituire a cererii de intentare a procedurii de executare, printre care *anularea hotărârii judecătorești sau a actului juridic în baza căruia a fost emis documentul executoriu*, care prin valoarea sa ar servi drept motiv de restituire a cererii de intentare a procedurii de executare.

18. Completarea alin. (1) art. 61 CE RM cu litera g) care va avea următorul conținut: „g) în alte cazuri în care, potrivit legislației, executorul este pus în imposibilitate de a intenta

procedura de executare”, sub incidența căreia vor putea fi atribuite și alte situații ce-l pun pe executorul judecătoresc în imposibilitatea de a intenta procedura de executare.

19. Completarea art. 61 CE RM cu un alineat suplimentar, care va avea următorul conținut: „(2) În decurs de 3 zile de la momentul recepționării cererii de la creditor sau de la reprezentantul acestuia executorul judecătoresc va emite o încheiere motivată, prin care va dispune restituirea cererii creditorului împreună cu documentul executoriu și a înscrisurilor alăturate acesteia, motivând cauza și împrejurările ce au servit drept temei de restituire a cererii”.

20. Completarea art. 61 CE RM cu un nou alineat, care va fi expus în următoarea redacție: „(3) Executorul judecătoresc **va refuza** primirea cererii de intentare a procedurii de executare, dacă: a) documentul nu este de competența sa; b) obligația debitorului consemnată în documentul executoriu a fost executată integral”. Deci, acest alineat va include motivele prevăzute actualmente la lit. a) și f), aceasta din urmă fiind modificată.

21. Completarea temeiurilor de refuz în primirea cererii de intentare a procedurii de executare cu un nou temei, anume: „c) dacă hotărârea judecătorească în baza căreia a fost eliberat titlul executoriu a fost casată și la momentul depunerii cererii de intentare a procedurii de executare există o hotărâre irevocabilă, prin care acțiunea creditorului a fost respinsă integral sau este o încheiere judecătorească irevocabilă, prin care procesul a fost clasat”, care va fi inclus în același alineat (3) al articolului 61 CE RM.

22. Completarea art. 61 CE RM cu un nou alineat, care va fi expus în următoarea redacție: „(4) Refuzul executorului judecătoresc de a primi cererea de intentare a procedurii de executare exclude posibilitatea creditorului de a se adresa pe viitor executorului judecătoresc cu o nouă cerere de intentare a procedurii de executare”.

23. În scopul prevenirii unor dificultăți ce țin de calcularea termenelor de prezentare a documentului executoriu, am propus modificarea alin. (1) art. 16 CE RM în următoarea redacție: „Titlul executoriu poate fi prezentat spre executare – în decursul a 3 ani de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești în al cărei temei a fost emis, iar celelalte documente executorii în termen de 3 ani de la momentul investirii cu formulă executorie, cu condiția că legea nu prevede altfel”, ceea ce în consecință ar acoperi și celelalte varietăți de documente executorii prevăzute în art. 11 CE RM.

24. În scopul de a înlătura aspectul restrictiv al dispoziției de la lit. c) alin. (1) art. 61 CE RM, am propus modificarea acestui temei în următoarea redacție: „c) documentul executoriu nu este întocmit în conformitate cu prevederile art. 14 din prezentul cod sau nu corespunde unor cerințe prevăzute de alte legi”.

25. Pentru a elimina contradicțiile ce apar între lit. d) alin. (1) art. 61 și alin. (1) art. 15 CE RM, am propus completarea dispoziției de la alin. (1) art. 15 CE RM cu sintagma „sau de reprezentantul acestuia”.

26. În scopul de a exclude caracterul limitativ al împuternicirilor reprezentantului, am propus modificarea alin. (1) art. 49 CE RM în următoarea redacție: „Împuternicirile reprezentantului trebuie să fie formulate în modul stabilit de legislație”, excluzându-se sintagma „în contract sau în procură”, ceea ce ar admite și alte modalități de reprezentare ce derivă din dreptul material.

27. În scopul de a identifica toate elementele definitorii ale suspendării procedurii de executare silită, am propus următoarea definiție a acesteia: „Prin suspendarea procedurii de executare silită înțelegem totalitatea împrejurărilor (circumstanțelor) obiective sau subiective prevăzute de legislație care survin în cadrul procedurii de executare și care, prin efectele lor, fac imposibilă sau îngreunează realizarea activităților procesuale datorită cărora executorul judecătoresc este obligat sau poate dispune sistarea provizorie obligatorie sau facultativă a procedurii de executare silită pe o durată nedeterminată până la dispariția impedimentelor care au făcut imposibilă continuarea procedurii de executare”.

28. În scopul de a reduce formalismul procedural și a diminua termenele de realizare a activităților execuționale, am propus ca alin. (1) art. 79 CE RM să fie completat cu sintagma „sau executorul judecătoresc”, ceea ce ar extinde posibilitatea de a dispune suspendarea și de către executorul judecătoresc, nu doar de instanța de judecată.

29. Luând în considerare gradul de dificultate a temeiului expus la lit. a) alin. (1) art. 79 CE RM, am propus ca acest motiv să fie atribuit la categoria temeiurilor de suspendare obligatorie a procedurii de executare silită, eliminându-se astfel caracterul facultativ al acestuia.

Avantajele și valoarea investigațiilor. Prin realizarea obiectivelor propuse în cadrul acestei lucrări și elaborarea numeroaselor propuneri *de lege ferenda* s-a pretins de a se aduce o contribuție la dezvoltarea problematicii privind incidentele procedurale întâlnite în activitatea execuțională, care până la moment nu dispune de o abordare temeinică. Utilitatea unei investigații analitice și metodologice își simțea lipsa încă de la momentul adoptării Codului de executare, iar ca dovadă pot servi cele 55 de legi prin intermediul cărora s-a modificat și completat actualul Cod de executare.

Întrucât la etapa actuală se simt numeroase carențe în legislația execuțională, dintre care o parte considerabilă revin incidentelor pe care le întâlnesc justițiabilii în cadrul procedurii execuționale, considerăm că prin constatările și propunerile *de lege ferenda* expuse în cadrul acestei lucrări se va contribui la eliminarea inadvertențelor legale care generează în practică numeroase îndoieli în ce privește interpretarea și aplicarea uniformă a unor dispoziții legale, precum și se va spori eficacitatea activităților execuționale.

Valoarea investigațiilor realizate în cadrul acestui studiu se afirmă și prin caracterul propunerilor *de lege ferenda* expuse în cuprinsul lucrării care, în funcție de natura lor și în eventualitatea aplicării acestora, vor îmbunătăți cadrul legal național în materie de executare silită, precum și vor contribui la unificarea și eficientizarea practicii judiciare, sporind în acest sens garantarea valorificării drepturilor subiective.

Deoarece spectrul propunerilor *de lege ferenda* cu caracter legislativ prevalează asupra celorlalte propuneri cu caracter metodologic, doctrinar și jurisprudențial, este evident că principalul avantaj al investigațiilor în cauză își va găsi exprimare în procesul legislativ ce ține de îmbunătățirea cadrului legal național în domeniu prin eliminarea inadvertențelor legale și completarea vidului legislativ cu unele reglementări ce ar contribui la reducerea termenelor de aducere la îndeplinire a documentului executoriu.

În avantaj nu mai puțin important pe care îl poate oferi acest demers științific în practica execuțională constă în conturarea unor repere metodologice de care se vor conduce executorii judecătorești pentru aplicarea corectă și uniformă a legislației în cazul în care în activitatea execuțională apar incidente. În mod indirect, acestea vor fi de real folos și la cizelarea jurisprudenței naționale în domeniu.

Sub aspect doctrinar, prin valoarea analitică a acestor investigații literatura de specialitate în materia incidentelor procedurale se va completa cu un suport teoretic ce își va valorifica caracterul său educațional în procesul de pregătire a juriștilor în domeniul dreptului privat.

Impactul investigațiilor asupra științei și culturii. Raportând obiectivele lucrării la realitățile analitice ale doctrinei naționale în materia executării silită, considerăm că prin spectrul subiectelor supuse cercetării se vor completa acele viduri analitice ale problemelor care derivă din aplicarea neuniformă a legislației în domeniul incidentelor ce se întâlnesc în activitatea execuțională și care nu și-au găsit deocamdată o abordare temeinică.

Luând în considerare faptul că executarea silită constituie una dintre cele mai importante activități ce vin să pună în valorificare drepturile civile aflate în dificultate, prin transpunerea în practică a propunerilor *de lege ferenda* expuse în cadrul acestui studiu se va contribui la disciplinarea conduitei participanților la procedura de executare silită. Iar aceasta se va extinde în mod inevitabil și asupra culturii juridice a justițiabililor, determinându-i să-și exercite cu bunăcredință drepturile și obligațiunile procesuale atât în raporturile juridice civile, cât și în cele procesuale civile. În consecință, se va preveni prejudicierea unor drepturi ale persoanelor fizice și juridice, precum și se va evita apariția unor litigii în instanța de judecată pe rol fiind puse incidente ce apar în cadrul procedurii de executare silită.

Planul cercetărilor de perspectivă. Întrucât exigențele regulamentare referitoare la volumul stabilit pentru aceste categorii de lucrări au suprimat posibilitatea de a elucida într-un mod mai detaliat obiectivele propuse spre cercetare în cadrul acestui studiu, planul lucrării aprobat inițial spre cercetare a fost redus de două ori. Este evident că în perspectivă se pretinde

de a dezvolta în mod prioritar conținutul unor subiecte din cadrul lucrării ce au rămas neelucidate pe deplin.

Întru a păstra această coerență conceptuală a problemelor abordate în prezenta lucrare, ne-am propus să efectuăm unele investigații suplimentare axate pe incidentele procedurale care au fost excluse din planul inițial al lucrării, cum ar fi amânarea realizării unor activități procesuale în cadrul procedurii de executare, întoarcerea procedurii de executare, dar care prin valoarea lor analitică își simt necesitatea de a li se aprecia limitele de extindere în practică cu identificarea curenților ce s-au strecurat în unele reglementări din Codul de executare ce vizează aceste incidente.

Pentru a spori valoarea aplicativă a acestui studiu și a transpune în practică dezvoltările și completările expuse *supra*, în perspectivă se pretinde de a face o sinteză a practicii judiciare naționale și străine coroborate cu practica Curții Europene de Justiție în materia incidentelor procedurale pentru a putea identifica unele repere de bază ce ar contribui la unificarea jurisprudenței naționale, la aplicarea uniformă a legislației în materie de executare silită.

BIBLIOGRAFIE

1. BELEI, E., CHIFA, F., COJUHARI, Al. și al. *Drept procesual civil. Partea specială* / Red. șt. Al. Cojuhari. Chișinău: Tipografia Centrală, 2009. 440 p. ISBN 978-9975-78-784-0.
2. BELEI, E., BORȘ, A., CHIFA, F. și al. *Drept procesual civil. Partea specială* / Red. șt. Al. Cojuhari, coord. E. Belei. Chișinău: Lexon-Prim, 2016. 492 p. ISBN 978-9975-4072-2-9.
3. Codul de Executare al Republicii Moldova, nr. 443 din 24.12.2004. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr. 214-220, art. 704. ISBN 978-9975-104-58-6.
4. COJOCARU, V. *Recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine în materie civilă în Republica Moldova*: Monografie. Chișinău: CEP USM, 2007. 278 p. ISBN 978-9975-70-100-6.
5. COTOI, E. *Incidente în procedura de executare silită*. București: Universul Juridic, 2009. 318 p. ISBN 978-973-127-413-2.
6. DELEANU, I. *Tratat de procedură civilă*. Vol. I. București: ALL Beck, 2005. 691 p. ISBN 973-655-778-2.
7. DELEANU, I. *Tratat de procedură civilă*. Vol. II. București: ALL Beck, 2005. 526 p. ISBN 973-655-779-0.
8. DELEANU, I., MITEA, V., DELEANU, S. *Tratat de procedură civilă*. Vol. I, Vol. II, Vol. III. București: Universul Juridic, 2013. Vol. I – 1120 p.; Vol. II – 835 p.; Vol. III – 1030 p. ISBN: 978-973-127-988-6; 978-973-127-989-3; 978-606-673-012-9.
9. DELEANU, I., MITEA, V., DELEANU, S. *Tratat de procedură civilă*. Vol. III. *Noul Cod de procedură civilă*. București: Universul Juridic, 2013. 1030 p. ISBN 978-606-673-012-9.
10. GOLUBȚOV, I., DEVDEREA, V., CRISTEA, N., NOVICOV, O. *Procedura de executare silită. Ghid practic*. Elaborat cu susținerea financiară acordată de Proiectul „Judiciarul civil și comercial în Republica Moldova”, implementat de CTZ, finanțat de UE. Chișinău, 2010. 225 p. ISBN 978-9975-99-59-2-4.
11. HEROVANU, E. *Teoria execuțiunii silite. Cercetări în domeniul problemelor fundamentale*. București: Editura Librăriei R. CIOFLEC, 1942. 233 p.
12. HURUBĂ, E. și al. *Tratat de drept procesual civil*. Vol. II: *Căile de atac, Procedurile speciale, Executarea silită, Procesul civil internațional* / Coord. Ioan Leș. București: Universul Juridic, 2015. 1064 p. ISBN 978-606-673-334-2.
13. Legea Republicii Moldova privind executorii judecătorești, nr. 113 din 17.06.2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr. 126-128.
14. LEȘ, I. *Tratat de drept procesual civil*. Ed. a 5-a. București: C.H. Beck, 2010. 1216 p. ISBN 978-973-115-702-3.
15. LEȘ, I. *Legislația execuțiunii silite. Comentarii și explicații*. București: C.H. Beck, 2007. 522 p. ISBN 973-115-158-8.

16. *Manualul judecătorului pentru cauzele civile*. Ediția a II-a. / Coord. Mihai Poalelungi. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013. 1200 p. ISBN 978-9975-53-197-9.
17. NEGULESCU, D. *Procedură civilă*. București: Tipografia Profesională Dimitrie C. Ionescu, 1911. 364 p.
18. OPRINA, E., GÂRBULEȚ, I. *Tratat teoretic și practic de executare silită*. Vol. I. *Teoria generală și procedurile execuționale*. București: Universul Juridic, 2013. 1194 p. ISBN 978-973-127-914-5.
19. OPRINA, E., GÂRBULEȚ, I. *Tratat teoretic și practic de executare silită*. Vol. II. *Explicații, cereri, modele*. București: Universul Juridic, 2013. 1206 p. ISBN 978-973-8378-95-8.
20. OPRINA, E., BOZEȘAN, V. *Executarea silită. Dificultăți și soluții practice*. Vol. 1. București: Universul Juridic, 2016. 791 p. ISBN 978-606-673-780-4.
21. OPRINA, E., BOZEȘAN, V. *Executarea silită. Dificultăți și soluții practice*. Vol. 2. București: Universul Juridic, 2017. 716 p. ISBN 978-606-673-780-7.
22. PORUMB, G. *Teoria generală a executării silite și unele proceduri speciale*. București: Editura Științifică, 1964. 498 p.
23. PRISAC, Al. *Comentariul Codului de procedură civilă al Republicii Moldova*. Chișinău: Cartea Juridică, 2019. 1316 p. ISBN 978-9975-139-79-1.
24. STOENESCU, I., HILSENRAD, A., ZILBERSTEIN, S. *Tratat teoretic și practic de procedură a executării silite*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1966. 470 p.
25. VISTERNICIAN, D., PASCARI, A., DEVDEREA, V., TALMACI, R., NOVICOV, O., FURDUI, I. *Comentariul Codului de Executare al Republicii Moldova*. Cartea I. Chișinău: Bons Offices, 2010. 304 p. ISBN 978-9975- 80-310-6.
26. ZILBERSTEIN, S., CIOBANU, V.M. *Tratat de executare silită*. București: Lumina LEX, 2001. 560 p. ISBN 973-588-395-3.
27. ВИКУТ, М.А. ИСАЕНКОВА, О.В. *Исполнительное производство*. Москва: Юристъ, 2001. 254 с. ISBN 5-7975-0462-6.
28. ФАРХУТДИНОВА, Я.Ф. *Исполнительное производство*. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 304 с. ISBN 978-5-468-00267-4.

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Participări la foruri științifice (naționale și internaționale):

1. BĂNĂRESCU, Anatolie. Executarea silită și acțiunea civilă. În: *Reafirmarea drepturilor și libertăților fundamentale la 60 de ani ai Declarației Universale a Drepturilor Omului*. Materialele Conferinței internaționale științifico-practice, Chișinău, 12 decembrie 2008, pp. 38-39. (0,6 c.a.) ISBN 978-9975-9676-6-2.
2. BĂNĂRESCU, Anatolie. Noțiunea și importanța executării silite. În: *Reafirmarea drepturilor și libertăților fundamentale la 60 de ani ai Declarației Universale a Drepturilor Omului*. Materialele Conferinței internaționale științifico-practice, Chișinău, 12 decembrie 2008, pp. 36-37. (0,6 c.a.) ISBN 978-9975-9676-6-2.
3. BĂNĂRESCU, Anatolie. Scopul, obiectul și modalitățile executării silite. În: *Interacțiunea dreptului intern cu dreptul internațional: Provocări și soluții*. Materialele Conferinței științifice internaționale. Manifestare dedicată celei de-a 70-a aniversări a profesorului universitar Nicolae Osmochescu, Chișinău, 14 noiembrie 2014. Vol. II. Chișinău, 2015, pp. 207-211. (0,6 c.a.) ISBN 978-9975-53-557-1.
4. BĂNĂRESCU, Anatolie. Aspecte teoretice și practice asupra intentării procedurii de executare silită. În: *Rolul științei și educației în implementarea Acordului de Asociere la Uniunea Europeană*. Materialele Conferinței internaționale organizate de USPEE „Constantin Stere”. Eveniment dedicat aniversării a 60 de ani ai academicianului Valeriu Canțer, Președinte al CNAA, 05 februarie 2015. Iași: Vasiliana 98, 2015, pp. 557-565. (0,9 c.a.) ISBN 978-973-116-404-5.

Lucrări științifice și științifico-metodice publicate

1. BĂNĂRESCU, Anatolie. Noțiunea, importanța și natura juridică a executării silite. În: *Revista științifică „Studia Universitatis Moldaviae”*. Seria „Științe sociale”. Categoria C (Chișinău), 2015, nr. 3(83), pp. 88-91. (0,5 c.a.) ISSN 1814-3199.
2. BĂNĂRESCU, Anatolie. Principiile executării silite și participanții la executarea silită. În: *Revista științifică „Studia Universitatis Moldaviae”*. Seria „Științe sociale”. Categoria C (Chișinău), 2015, nr. 8(88), pp. 74-91. (0,5 c.a.) ISSN 1814-3199.
3. BĂNĂRESCU, Anatolie. Incursiuni analitice asupra realizării actelor de dispoziție ale debitorului în procedura de executare potrivit dreptului românesc și celui din Republica Moldova. În: *Revista științifică „Studia Universitatis Moldaviae”*. Seria „Științe sociale”. Categoria B (Chișinău), 2017, nr. 3(103), pp. 74-91. (1,0 c.a.) ISSN 1814-3199.
4. BĂNĂRESCU, Anatolie. *Reflecții analitice asupra unor incidente ce apar la executarea silită a hotărârilor judecătorești în materie civilă*: Studiu monografic. Chișinău: Tipografia Centrală, 2019. 296 p. (20 c.a.) ISBN 978-9975-146-75-3.
5. BĂNĂRESCU, Anatolie. Principiul disponibilității, fundamentul funcțional al procedurii de executare. În: *Revista științifico-practică „Legea și Viața”* (Chișinău), Categoria C, 2019, nr. 6, pp. 18-24. (0,8 c.a.) ISSN 1810-309X.
6. BĂNĂRESCU, Anatolie. Clasificarea incidentelor ce apar în procedura de executare silită. În: *Revista științifico-practică „Legea și Viața”* (Chișinău), Categoria C, 2019, nr. 7, pp. 48-50. (0,5 c.a.) ISSN 1810-309X.

Alte materiale didactice

1. GULCA, Lilia, BĂNĂRESCU, Anatolie. *Drept fiscal. Partea generală: Scheme, spețe, teste*. Chișinău: Biotechdesign, 2017. 184 p. (18,0 c.a.) ISBN 978-9975-108-29-4.
2. PRISAC, Alexandru, BĂNĂRESCU, Anatolie. *Spețe și teste-grilă la disciplina Drept procesual civil (Partea generală)*. Ed. a 2-a, modificată. Chișinău: Lira, 2019. 100 p. (6,26 c.a.) ISBN 978-9975-3287-5-3.

ADNOTARE

Bănărescu Anatolie, „*Reflecții analitice privind incidentele în executarea silită a hotărârilor judecătorești în materie civilă*”. Teză de doctor în drept, Chișinău, 2019

Structura tezei: Introducere, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 345 titluri, 4 anexe, 195 pagini text de bază. Rezultatele obținute au fost publicate în 12 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: incidente în executarea silită, principiul echității, principiul umanismului, principiul rolului activ al executorului judecătoresc, principiul disponibilității, incidente procedurale, incidente extraprocedurale, incidente provizorii, incidente definitive, refuzul în intentarea procedurii de executare, suspendarea procedurii de executare, întoarcerea executării silite.

Scopul lucrării consistă în realizarea unui studiu detaliat al cadrului legal în materia incidentelor procedurale întâlnite la executarea silită pentru identificarea obscurităților legale ce creează impedimente în activitatea execuțională, precum și în oferirea unor soluții privind eliminarea acestora.

Obiectivele cercetării rezidă în: analiza opiniilor autorilor autohtoni și ale celor străini, analiza unor principii relevante procedurii de executare silită, realizarea unei sinteze a jurisprudenței constituționale, analiza accepțiunilor doctrinare ce vizează incidentele procedurale, studierea criteriilor de clasificare a incidentelor procedurale, identificarea inadvertențelor legale ce se întâlnesc în cadrul diferitelor incidente procedurale, individualizarea motivelor ce stau la baza anulării actelor procesuale ale executorilor judecătorești etc.

Noutatea și originalitatea științifică se afirmă prin tematica și subiectele supuse cercetării, deoarece până la etapa actuală în doctrina națională nu există careva studii detaliate asupra problemelor referitoare la incidentele procedurale abordate de autor. Originalitatea științifică a lucrării se manifestă prin analiza amplă a unor incidente procedurale, identificarea obscurităților legale și jurisprudențiale, precum și prin autenticitatea opiniilor expuse de autor în scopul eliminării inadvertențelor legale.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante constau în identificarea dificultăților la realizarea diferitor incidente în procedura de executare, elaborarea propunerilor *de lege ferenda* în scopul eliminării obscurităților legale și în oferirea unor recomandări cu caracter metodologic, elaborarea unor noțiuni și criterii de clasificare în domeniul incidentelor procedurale.

Semnificația teoretică a lucrării derivă din aprecierile și opiniile autorului asupra diferitor opinii doctrinare și prevederi legale în materie de incidente procedurale, din soluțiile cu caracter legal și doctrinar pe care autorul le expune în privința înlăturării controverselor doctrinare asupra diferitor teorii în domeniu.

Valoarea aplicativă a lucrării se regăsește în constatările autorului și în varietatea propunerilor *de lege ferenda* expuse la fiecare subiect, care prin esența lor ar putea servi drept suport metodologic pentru dezvoltarea legislației execuționale, înlăturarea dificultăților cu care se confruntă executorii judecătorești și instanțele de judecată la realizarea diferitor incidente procedurale, constituind totodată și un veritabil suport analitic pentru ameliorarea legislației ce reglementează executarea silită a hotărârilor judecătorești.

Implementarea rezultatelor științifice ale lucrării se realizează în funcție de caracterul noutăților expuse de autor în conținutul tezei care vin să contribuie la îmbunătățirea cadrului legal național în domeniu. Aspectele metodologice privind aplicarea corespunzătoare a legislației procedural civile, elaborate de autor, sunt adresate practicienilor urmărindu-se implementarea acestora. La rândul său, doctrina autohtonă este completată cu un studiu inedit al incidentelor procedurale ce apar la executarea silită. În plus, acestea și-au găsit reflectare într-un studiu monografic al autorului și în numeroase articole publicate în reviste de specialitate. Concluziile și recomandările din teză au fost înaintate Ministerului Justiției pentru a fi luate în considerare la modificarea legislației în domeniu, iar prin scrisoarea nr. 03/5904 din 17 iunie 2019 acestea au fost apreciate pozitiv. Cât privește noutățile cu caracter metodologic, acestea au fost înaintate Organizației Republicane a Executorilor Judecătorești pentru a fi selectate și sistematizate întru elaborarea ulterioară a unui ghid pentru executorii judecătorești, iar prin scrisoarea nr. 18 din 27 iunie 2019 acestea au primit o calificare favorabilă, recunoscându-se totodată utilitatea studiului pentru programarea unor activități în domeniul vizat.

РЕЗЮМЕ

Бэнэреску Анатолие, «Аналитические концепции относительно инцидентов, возникающих при принудительном исполнении судебных решений гражданского характера». Диссертация на соискание ученой степени доктора права, Кишинэу, 2019

Структура диссертации: введение, 3 главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 345 наименований, 4 приложения, 195 страниц основного текста. Полученные результаты опубликованы в 12 научных работах.

Ключевые слова: инциденты при принудительном исполнении, принцип справедливости, принцип гуманизма, процедурные инциденты, внепроцедурные инциденты, временные инциденты, окончательные инциденты, отказ в возбуждении процедуры принудительного исполнения, откладывание процедуры принудительного исполнения, возобновление процедуры принудительного исполнения.

Цель исследования состоит в подробном рассмотрении законодательных норм, регламентирующих принудительное исполнение, и в их сопоставлении с аналогичными нормами других стран, с тем чтобы выявить те неточности, огрехи законодателя, которые затрудняют работу судебного исполнителя.

Задачи исследования направлены на разработку некоторых предложений *de lege ferenda*, нацеленных на улучшение законодательства в данной области, а также на разработку некоторых методологических рекомендаций, внедрение которых позволило бы упорядочить применение законодательных норм и предупредило бы сложности, возникающие при исполнительской деятельности.

Научная новизна и оригинальность исследования предопределена самой тематикой и разнообразием представленных автором к рассмотрению проблем. В нашей доктрине отсутствуют пока работы, в которых были бы досконально рассмотрены процедурные инциденты, возникающие при принудительном исполнении судебных решений. Научная оригинальность работы подтверждена выводами и предложениями автора по устранению законодательных неточностей.

Результаты исследования, способствующие решению научной проблемы особой важности состоят в определении юридических граней распространения на исполнительскую деятельность эффектов порождаемых каждым процедурным инцидентом, с учетом объективных и субъективных обстоятельств, а также тех юридических последствий, признанных законодателем для каждого обстоятельства.

Теоретическая значимость работы находит выражение в определениях данных автором различным теориям, которые по-разному рассмотрены в литературе по специальности, а также в выявлении некоторых малоизученных теоретических и практических аспектов процедурных инцидентов.

Практическая применимость работы. Выводы и предложения автора могут стать солидным подспорьем для судоисполнителей и для судебных инстанций в деле устранения инцидентов, а также аналитическим подспорьем при улучшении законодательства, регламентирующего принудительное исполнение судебных решений.

Внедрение научных результатов предопределено характером рекомендаций *de lege ferenda* предложенных автором, которые направлены на улучшение законодательства в этой области. Методологические аспекты применения исполнительного законодательства (часть улучшенные, часть разработанные автором) адресованы судебным исполнителям с учетом их практической аттестации. В свою очередь, национальная доктрина дополнена уникальной работой, объектом исследования которой являются процедурные инциденты. Кроме того, они нашли отражение в монографии, разработанной автором, а также в многочисленных статьях, опубликованных в научных журналах по специальности. Выводы и предложения разработанные автором направлены Министерству Юстиции, с тем чтобы они были приняты во внимание при улучшении законодательства в этой области, которым дана положительная оценка (письмо № 035904 от 17 июня 2019 г.).

Что же касается предложений методологического характера, Республиканская Ассоциация Судебных Исполнителей также дала им положительную оценку (письмо № 18 от 27 июня 2019 г.), отметив результаты данного исследования как необходимые при разработке планируемого Руководства для судебных исполнителей.

ANNOTATION

Bănărescu Anatolie, „Analytical reflections on incidents in the forced execution of judicial decisions in civil matters”. PhD thesis in law, Chişinău, 2019

Structure of the Thesis: introduction, 3 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography from 345 titles, 4 annexes, 195 basic text pages. The results obtained were published in 12 scientific papers.

Key words: incidents in forced execution, enforcement proceedings, the principle of fairness, the incident process, provisional, incidents of outright refusal in initiation of proceedings for enforcement stay of proceedings for the enforcement, return the enforcement.

Purpose of the study: the aim of the investigation consists in carrying out an in-depth study of the legal framework in respect of the incidents of procedural apart from other hotels in the enforcement for the identification of the obscurities laws that create obstacles to the work of exception, and the provision of solutions to overcoming them.

Research objectives of the paper consist in analysing the opinions of domestic and foreign authors, analysing some principles relevant to the forced execution procedure, making a synthesis of constitutional jurisprudence, analysing doctrinal meanings related to procedural incidents, studying the criteria for classification of procedural incidents, identifying legal inaccuracies that occur within various procedural incidents, individualizing the reasons underlying the cancellation of procedural acts of bailiffs, etc.

Novelty and scientific originality it is stated by the themes and topics of the subject of the research because by this stage in the doctrine of the national-there is no in-depth studies on the issues related to the incidents, procedural, addressed to the author. The scientific originality of the paper is manifested by the ample analysis on some procedural incidents, identification of legal and jurisprudential obscurities as well as by the authenticity of the opinions exhibited by the author in order to eliminate legal inaccuracies.

The results obtained that contributes to solution of an important scientific problem addressed is the identification of the challenges to the achievement of the various incidents in the execution, preparation of proposals of ferenda law, in order to eliminate the obscurities laws, and the provision of recommendations methodology, development of concepts and classifications in the field of the incident process.

The theoretical significance of the paper derives from the author's assessments and opinions on different doctrinal opinions and legal provisions in matters of procedural incidents, legal and doctrinal solutions that the author exposes regarding the removal of doctrinal controversies on different theories in the field.

The applicative value of the work lies in the findings of the author, and the various proposals of ferenda law are exposed to each and every topic, which in itself may serve as a methodological support for the development of legislation, execution, and removing the difficulties with which you collide with the bailiffs and the courts in carrying out various procedural incidents, as well as law and analytical support to the improvement of the for the completion of a national doctrine with an in-depth study on the incidents, procedural matters relating to enforcement proceedings.

The implementation of the scientific results of the work shall be carried out on the basis of the novation's display of the copyright in the content of the thesis is to assist in the improvement of the national legal framework in this area, improving the methodological aspects regarding the correct application of the law, and the completion of the doctrine of the native with some education of their own incidents, a procedural that may arise in the execution. In addition, they found reflection in a monographic study of the author and in numerous articles published in specialized journals. The conclusions and recommendations from the thesis were submitted to the Ministry of Justice in order to be taken into consideration when amending the legislation in the field, and by letter No. 03/5904 of 17 June 2019 were positively assessed. As regards the methodological innovations were submitted to the Republican Organization of bailiffs in order to be selected and systematized in order to further develop a guide for bailiffs, and by letter No. 18 of 27 June 2019 they received a favourable qualification, while recognising the usefulness of the study for programming activities in the field concerned.

BĂNĂRESCU ANATOLIE

**REFLECȚII ANALITICE PRIVIND INCIDENTELE ÎN EXECUTAREA Silită A
HOTĂRÂRILOR JUDECĂTOREȘTI ÎN MATERIE CIVILĂ**

SPECIALITATEA 553.03 – Drept procesual civil

Rezumatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 10.10.2019.

Formatul hârtiei 60x84 1/16

Hârtie ofset. Tipar ofset.

Tiraj 50 ex.

Coli de tipar: 2,0.

Comanda nr. 320.

Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova

mun. Chișinău, str. A. Mateevici, 60, MD-2009